

WYBRANE DANE FINANSOWE DOTYCZĄCE ŚRÓDROCZNEGO SKRÓCZONEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN	w tys. PLN	w tys. EUR	w tys. EUR
	okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	okres od 01.01.2016 do 30.06.2016	okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	okres od 01.01.2016 do 30.06.2016
Wynik z tytułu odsetek	62 227	19 450	14 651	4 440
Wynik z tytułu prowizji i opłat	(2 078)	(2 308)	(489)	(527)
Wynik z działalności operacyjnej	34 030	635	8 012	145
Zysk / (Strata) brutto	34 030	635	8 012	145
Zysk / (Strata) netto	25 140	248	5 919	57
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - podstawowy (w PLN/EUR)	0,03	0,00	0,01	0,00
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - rozwodniony (w PLN/EUR)	0,03	0,00	0,01	0,00
Dochody całkowite netto	17 177	240	4 044	55
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(3 532 817)	(1 439 460)	(831 760)	(328 606)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(355 208)	(19 369)	(83 630)	(4 422)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	3 866 616	1 445 475	910 349	329 980
Przepływy pieniężne netto	(21 409)	(13 354)	(5 042)	(3 049)

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN	w tys. PLN	w tys. EUR	w tys. EUR
	stan na 30.06.2017	stan na 31.12.2016	stan na 30.06.2017	stan na 31.12.2016
Aktywa razem	12 134 540	8 610 453	2 871 061	1 946 305
Kapitał własny ogółem	948 467	781 290	224 410	176 603
Kapitał zakładowy	950 000	800 000	224 772	180 832
Liczba akcji (w tys.)	950 000	800 000	950 000	800 000
Wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	1,00	0,98	0,24	0,22
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	950 000	800 000	950 000	800 000
Rozwodniona wartość księgową na jedną akcję (w PLN/EUR)	1,00	0,98	0,24	0,22
Współczynnik wypłacalności	16,7%	17,1%	16,7%	17,1%
Fundusze podstawowe Tier 1 (CET 1)	944 303	780 265	223 424	176 371
Fundusze własne	944 303	780 265	223 424	176 371

Wybrane pozycje skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony, jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego, tj. 1 EUR = 4,2474 PLN za okres od 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku oraz 1 EUR = 4,3805 PLN za okres od 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na 30 czerwca 2017 roku: 1 EUR = 4,2265 PLN oraz na 31 grudnia 2016 roku: 1 EUR = 4,4240 PLN.

Bank Hipoteczny

Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe
PKO Banku Hipotecznego S.A.
za okres sześciu miesięcy zakończony
30 czerwca 2017 roku

SPIS TREŚCI

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	3
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	5
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	6
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO - Spis Treści.....	7

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016 ¹⁾
Przychody z tytułu odsetek	2	165 499	36 327
Koszty z tytułu odsetek	2	(103 272)	(16 877)
Wynik z tytułu odsetek		62 227	19 450
Przychody z tytułu prowizji i opłat	3	5 056	2 359
Koszty z tytułu prowizji i opłat	3	(7 134)	(4 667)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		(2 078)	(2 308)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	4	(240)	(4)
Wynik z pozycji wymiany	5	6 503	(4)
Pozostałe przychody operacyjne	6	410	157
Pozostałe koszty operacyjne	6	(395)	(130)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		15	27
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	7	(1 503)	(758)
Ogólne koszty administracyjne	8	(19 580)	(15 768)
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(11 314)	-
Wynik z działalności operacyjnej		34 030	635
Zysk / (Strata) brutto		34 030	635
Podatek dochodowy	9	(8 890)	(387)
Zysk / (Strata) netto		25 140	248
¹⁾ Dane zostały przekształcone (zobacz Nota 1.2.3)			
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - podstawowy (PLN)	10	0,03	0,00
Zysk / (Strata) netto na jedną akcję - rozwodniony (PLN)		0,03	0,00
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	10	866 298	376 923
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		866 298	376 923

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Zysk / (Strata) netto		25 140	248
Inne dochody całkowite		(7 963)	(8)
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(7 963)	(8)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto		(11 037)	-
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		2 097	-
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto	13	(8 940)	-
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		1 206	(10)
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(229)	2
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		977	(8)
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		-	-
Dochody całkowite netto, razem		17 177	240

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.06.2017	31.12.2016
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	11	22	16 033
Należności od banków	12	7 596	12 994
Pochodne instrumenty finansowe	13	181	27 808
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	14	-	79 987
Kredyty i pożyczki wobec klientów	15	11 538 579	8 247 900
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	563 126	203 019
Wartości niematerialne	17	4 901	5 312
Rzeczowe aktywa trwałe	18	593	580
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9	-	2 440
Inne aktywa	19	19 542	14 380
SUMA AKTYWÓW		12 134 540	8 610 453
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec banków	20	3 031 312	3 431 832
Pochodne instrumenty finansowe	13	103 617	113
Zobowiązania wobec klientów	21	1 773	1 549
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	22	6 116 818	3 232 117
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	23	1 912 507	1 151 216
Pozostałe zobowiązania	24	16 145	12 196
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	9	1 502	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	9	2 217	-
Rezerwy	25	182	140
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		11 186 073	7 829 163
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	26	950 000	800 000
Kapitał z aktualizacji wyceny		(25 924)	(17 961)
Zysk / (Strata) z lat ubiegłych		(749)	(13 973)
Wynik bieżącego okresu		25 140	13 224
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		948 467	781 290
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		12 134 540	8 610 453
Współczynnik wypłacalności	41	16,7%	17,1%
Wartość księgowa aktywów netto (w tys. PLN)		948 467	781 290
Liczba akcji (w tys.)	26	950 000	800 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		1,00	0,98
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		950 000	800 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		1,00	0,98

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zysk / (Strata) z lat ubiegłych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik bieżącego okresu	Kapitał własny ogółem
1 stycznia 2017 roku	26	800 000	(17 961)	(13 973)	13 224	-	781 290
Podział wyniku / Przeniesienie na wynik z lat ubiegłych		-	-	13 224	(13 224)	-	-
Emisja akcji serii E	26	150 000	-	-	-	-	150 000
Dochody całkowite razem, w tym:		-	(7 963)	-	-	25 140	17 177
Zysk netto		-	-	-	-	25 140	25 140
Kapitał z aktualizacji wyceny		-	(7 963)	-	-	-	(7 963)
30 czerwca 2017 roku		950 000	(25 924)	(749)	-	25 140	948 467
za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku	Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zysk / (Strata) z lat ubiegłych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik bieżącego okresu	Kapitał własny ogółem
1 stycznia 2016 roku	26	300 000	2	-	(13 973)	-	286 029
Emisja akcji serii B	26	200 000	-	-	-	-	200 000
Podział wyniku / Przeniesienie na wynik z lat ubiegłych		-	-	(13 973)	13 973	-	-
Dochody całkowite razem, w tym:		-	(8)	-	-	248	240
Zysk netto		-	-	-	-	248	248
Kapitał z aktualizacji wyceny		-	(8)	-	-	-	(8)
30 czerwca 2016 roku		500 000	(6)	(13 973)	-	248	486 269

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk / (Strata) brutto		34 030	635
Korekty razem:		(3 566 847)	(1 440 095)
Amortyzacja		617	586
Zmiana stanu instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		80 000	(94 957)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		27 628	-
Zmiana stanu kredytów i pożyczek wobec klientów		(3 292 181)	(3 459 021)
Zmiana stanu innych aktywów		(9 074)	(2 767)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(400 520)	2 108 488
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		103 503	-
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		224	468
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wyemitowanych listów zastawnych		(87 857)	669
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji		17 232	446
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		1 543	774
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań		3 950	5 269
Zapłacony podatek dochodowy		(864)	-
Inne korekty		(11 048)	(51)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(3 532 817)	(1 439 460)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		1 854	4
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		1 854	4
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(357 062)	(19 373)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(356 843)	(16 122)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(219)	(3 251)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(355 208)	(19 369)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji akcji własnych		150 000	200 000
Wpływy z tytułu emisji listów zastawnych		2 987 047	1 000 000
Wpływy z tytułu emisji obligacji		744 059	245 842
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych		(14 490)	(367)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		3 866 616	1 445 475
Przepływy pieniężne netto		(21 409)	(13 354)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		29 027	14 817
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	29	7 618	1 462
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		-	-

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO - SPIS TREŚCI

NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. Wprowadzenie.....	10
1.1. Informacje ogólne.....	10
1.2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen.....	10
1.2.1. Oświadczenie o zgodności.....	10
1.2.2. Ważniejsze szacunki i oceny.....	11
1.2.3. Zmiany w prezentacji w sprawozdaniu finansowym.....	11
1.2.4. Zmiany zasad rachunkowości.....	11
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT.....	14
2. Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	14
3. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	14
4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	14
5. Wynik z pozycji wymiany.....	15
6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	15
7. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw.....	15
8. Ogólne koszty administracyjne.....	16
9. Podatek dochodowy.....	16
10. Zysk przypadający na jedną akcję.....	18
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	19
11. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	19
12. Należności od banków.....	19
13. Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	19
13.1. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych.....	19
13.2. Zabezpieczenie wartości godziwej.....	21
14. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	21
15. Kredyty i pożyczki wobec klientów.....	21
16. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.....	22
17. Wartości niematerialne.....	22
18. Rzeczowe aktywa trwałe.....	23
19. Inne aktywa.....	24
20. Zobowiązania wobec banków.....	24
21. Zobowiązania wobec klientów.....	24
22. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych.....	24
23. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji.....	25
24. Pozostałe zobowiązania.....	26
25. Rezerwy.....	26
26. Kapitały własne i akcjonariat Banku.....	27
POZOSTAŁE NOTY.....	28
27. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane.....	28
27.1. Zobowiązania umowne.....	28
27.2. Udzielone zobowiązania finansowe.....	28
27.3. Udzielone zobowiązania gwarancyjne.....	28
27.4. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane.....	28
28. Sprawy sporne.....	28
29. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	28
30. Transakcje z jednostkami powiązаныmi.....	29

30.1. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo.....	29
30.2. Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo.....	30
30.3. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Hipotecznego	31
30.4. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.....	31
31. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	32
32. Segmenty działalności.....	34
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI	35
33. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym.....	35
33.1. Główne zasady zarządzania ryzykiem.....	35
33.2. Elementy procesu zarządzania ryzykiem	35
33.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku.....	36
33.4. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka	37
34. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	37
34.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego	38
34.2. Utrata wartości ekspozycji kredytowych	38
34.3. Metody oszacowania utraty wartości	38
34.4. Rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe.....	38
34.5. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego.....	39
34.5.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	39
34.5.2. Należności od banków.....	39
34.5.3. Kredyty i pożyczki wobec klientów.....	39
34.5.4. Praktyki forbearance	39
34.5.5. Zabezpieczenia	40
34.6. Raportowanie ryzyka kredytowego.....	41
34.7. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego	41
35. Zarządzanie ryzykiem koncentracji.....	41
36. Zarządzanie ryzykiem rynkowym.....	42
36.1. Pomiar i ocena ryzyka rynkowego	42
36.1.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej	42
36.1.2. Pomiar ryzyka walutowego.....	43
36.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka rynkowego.....	43
36.3. Raportowanie ryzyka rynkowego.....	44
36.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka rynkowego	44
37. Zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania	44
37.1. Pomiar ryzyka płynności.....	45
37.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności.....	45
37.3. Analiza sprawozdania z sytuacji finansowej Banku z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych według terminów zapadalności/wymagalności	46
37.4. Przepływy kontraktowe środków pieniężnych z transakcji na pochodnych instrumentach finansowych według terminów zapadalności/wymagalności	46
37.5. Koncentracja źródeł finansowania.....	47
37.6. Testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).....	47
37.7. Raportowanie ryzyka płynności.....	48
37.8. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności	48
38. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym.....	48
38.1. Pomiar ryzyka operacyjnego	48
38.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego	49
38.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego	49
38.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego.....	49
38.5. Poniesione straty operacyjne.....	49

39.	Zarządzanie ryzykiem braku zgodności.....	49
39.1.	Cel zarządzania ryzykiem braku zgodności.....	49
39.2.	Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności	49
39.3.	Kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności.....	50
39.4.	Raportowanie ryzyka braku zgodności	50
40.	System kontroli wewnętrznej.....	50
41.	Adekwatność kapitałowa.....	50
41.1.	Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej.....	51
41.2.	Bufory kapitałowe.....	51
41.3.	Dźwignia finansowa.....	51
41.4.	Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I).....	52
41.4.1.	Informacje ogólne.....	52
41.4.2.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego.....	52
41.4.3.	Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego.....	53
41.5.	Kapitał wewnętrzny (Filar II).....	53
41.6.	Ujawnienia (Filar III).....	53
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY.....		54
42.	Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy.....	54

NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje ogólne

Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe PKO Banku Hipotecznego Spółka Akcyjna („PKO Bank Hipoteczny SA”, „Bank”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2016 roku (w zakresie rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów, sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz sprawozdania ze zmian w kapitale własnym) oraz dane porównawcze na 31 grudnia 2016 roku (w zakresie sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych, chyba że wskazano inaczej.

PKO Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna z siedzibą w Gdyni przy ul. Jerzego Waszyngtona 17, 81-342 Gdynia został wpisany w dniu 24 października 2014 roku do Rejestru przedsiębiorców, który jest prowadzony przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000528469. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 222181030. Kapitał zakładowy wynosi 950.000.000,00 PLN i został w całości opłacony.

Działalność Banku

PKO Bank Hipoteczny SA jest bankiem specjalistycznym prowadzącym działalność na podstawie ustawy z 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, Kodeksu spółek handlowych oraz innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa, zasad dobrej praktyki bankowej oraz Statutu Banku.

Bank specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzytelności z tytułu takich kredytów od PKO Banku Polskiego SA. Bank pozyskuje kredyty do swojego portfela w oparciu o strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA.

Podstawowym celem Banku jest emisja listów zastawnych, które mają stanowić główne źródło długoterminowego finansowania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

PKO Bank Hipoteczny SA nie jest jednostką dominującą oraz znaczącym inwestorem dla jednostek stowarzyszonych i współzależnych. W związku z tym PKO Bank Hipoteczny SA nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej, które obejmuje dane finansowe tych jednostek.

Jednostką dominującą PKO Banku Hipotecznego SA jest PKO Bank Polski SA, który sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku

Poniższa tabela przedstawia skład Zarządu PKO Banku Hipotecznego SA w okresie objętym sprawozdaniem finansowym:

Lp.	Imię Nazwisko	Funkcja	Data powołania do Zarządu	Data odwołania/rezygnacji
1	Rafał Kozłowski	Prezes Zarządu	06.10.2014 r.	-
2	Jakub Niesłuchowski	Wiceprezes Zarządu	01.04.2015 r.	-
3	Marek Szcześniak	Wiceprezes Zarządu	01.06.2015 r.	-

Poniższa tabela przedstawia skład Rady Nadzorczej PKO Banku Hipotecznego SA w okresie objętym sprawozdaniem finansowym:

Lp.	Imię Nazwisko	Funkcja	Data powołania do Rady Nadzorczej	Data odwołania/rezygnacji
1	Jakub Papierski	Przewodniczący Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-
2	Piotr Mazur	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-
3	Justyna Borkiewicz	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	-
4	Mieczysław Król	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	-
5	Adam Marciniak	Członek Rady Nadzorczej	28.10.2016 r.	-
6	Artur Osytek	Członek Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-
7	Barbara Soares da Silva	Członek Rady Nadzorczej	06.10.2014 r.	-

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe, podlegające przeglądom przez Komitet Audytu i Finansów Rady Nadzorczej Banku w dniu 25 sierpnia 2017 roku, zostało zaakceptowane przez Zarząd Banku do publikacji w dniu 18 sierpnia 2017 roku.

1.2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

1.2.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe PKO Banku Hipotecznego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego PKO Banku Hipotecznego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku.

Prezentowane skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku powinno być czytane łącznie ze sprawozdaniem finansowym PKO Banku Hipotecznego SA za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

1.2.2. Ważniejsze szacunki i oceny

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację uzupełniającą. Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach.

Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na koniec okresu sprawozdawczego. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są ujmowane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przeszłe okresy, są one ujmowane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Przy sporządzaniu śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Bank przyjął te same zasady oszacowania, które zastosowano do sprawozdania finansowego za okres od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku. Najistotniejsze szacunki dokonane za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku dotyczą utraty wartości aktywów finansowych, która została zaprezentowana w Nocie 7.

1.2.3. Zmiany w prezentacji w sprawozdaniu finansowym

Bank dokonał zmiany prezentacji w Rachunku zysków i strat kosztów opłaty za obsługę kredytów udzielonych oraz nabytych wierzytelności, która jest prowadzona przez PKO Bank Polski SA w ramach opisanej w Nocie 30.1 Umowy outsourcingowej. Koszty te były wcześniej prezentowane w linii „Koszty opłat i prowizji”, natomiast obecnie są prezentowane jako „Ogólne koszty administracyjne”. Zmieniona prezentacja lepiej oddaje charakter ponoszonych przez Bank kosztów z tytułu opłat za obsługę kredytów oraz nabytych wierzytelności, które byłyby prezentowane w linii ogólnych kosztów administracyjnych w przypadku gdyby Bank administrował portfelem w ramach swojej działalności. Poniżej zaprezentowano przekształcenie danych za prezentowany w poprzednim sprawozdaniu finansowym okres od 1 stycznia 2016 do 30 czerwca 2016 roku:

	01.01.2016 - 30.06.2016 Przed korektą	Korekta	01.01.2016 - 30.06.2016 Po korekcie
Przychody z tytułu odsetek	36 327	-	36 327
Koszty z tytułu odsetek	(16 877)	-	(16 877)
Wynik z tytułu odsetek	19 450	-	19 450
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2 359	-	2 359
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(5 766)	1 099	(4 667)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	(3 407)	1 099	(2 308)
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	(4)		(4)
Wynik z pozycji wymiany	(4)		(4)
Pozostałe przychody operacyjne	157		157
Pozostałe koszty operacyjne	(130)		(130)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	27		27
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(758)		(758)
Ogólne koszty administracyjne	(14 669)	(1 099)	(15 768)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	-		-
Wynik z działalności operacyjnej	635		635
Zysk / (Strata) brutto	635		635
Podatek dochodowy	(387)		(387)
Zysk / (Strata) netto	248		248

1.2.4. Zmiany zasad rachunkowości

Wprowadzenie nowych Standardów i Interpretacji, które weszły w życie w 2016 roku oraz w pierwszym półroczu 2017 roku nie miało istotnego wpływu na niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie nowych standardów, ich zmiany oraz interpretacje miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości, z wyjątkiem MSSF 9. Bank planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania).

MSSF 9 „INSTRUMENTY FINANSOWE”

Standard MSSF 9 Instrumenty finansowe został opublikowany w lipcu 2014 roku i zatwierdzony do stosowania w krajach Unii Europejskiej w dniu 22 listopada 2016 roku rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067. Ma on obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku (za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard od dnia 1 stycznia 2021 roku). Standard zastępuje MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Zmianie ulegają klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych, rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Klasyfikacja i wycena:

MSSF 9 definiuje 3 kategorie wyceny instrumentów finansowych:

- zamortyzowany koszt liczony przy wykorzystaniu efektywnej stopy procentowej (dalej „zamortyzowany koszt”),
- wycena do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite (dalej „FVOCI” – ang. *fair value through other comprehensive income*),
- wycena do wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVP&L” – ang. *fair value through profit or loss*).

Powyższe odpowiada metodom wyceny znanym z MSR 39, natomiast odmienne są zasady klasyfikacji do poszczególnych grup.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikacja aktywów finansowych została oparta o model biznesowy jednostki i charakterystykę generowanych przez te aktywa przepływów pieniężnych.

Test modelu biznesowego określa czy dany instrument utrzymywany jest w celu pozyskania umownych przepływów pieniężnych czy w celu realizacji zmiany wartości godziwej przed terminem zapadalności. W ramach modelu biznesowego wyszczególnia się 3 grupy: „utrzymywanie”, „utrzymywanie i sprzedaż” oraz „sprzedaż”.

Test charakterystyki przepływów pieniężnych określa czy przepływy kontraktowe stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek, które są rozumiane jako zapłata za wartość pieniądza w czasie oraz ryzyk związanych z wartością zaangażowania w danym okresie czasu (ang. *solely payments of principal and interest* – dalej „SPPI”).

Jeśli oba powyższe testy są spełnione, aktywa dłużne klasyfikuje się do kategorii wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, za wyjątkiem możliwości zaklasyfikowania do FVP&L dla instrumentów, w przypadku których taka wycena eliminuje brak spójności w metodzie wyceny (ang. *accounting mismatch*).

Standard wprowadził nową kategorię wyceny w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (FVOCI), która będzie obejmowała instrumenty dłużne wykorzystywane w ramach modelu biznesowego zakładającego zarówno pozyskiwanie umownych przepływów pieniężnych jak i sprzedaż aktywów finansowych. Warunkiem jest, spełnienie testu SPPI. W przypadku wyceny do FVOCI, do pozostałych dochodów całkowitych odnoszone są wszystkie zmiany wartości godziwej. Natomiast zmiany w zakresie utraty wartości, przychody odsetkowe czy różnice kursowe ujmowane są w wyniku finansowym.

Jeśli dłużne aktywa finansowe nie spełniają żadnej z wymienionych powyżej kryteriów, są one klasyfikowane i wyceniane jako FVP&L.

Klasyfikacji instrumentów finansowych dokonuje się na moment zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy, czyli na 1 stycznia 2018 roku oraz w momencie ujęcia instrumentu. Zmiany klasyfikacji możliwe są jedynie w przypadku istotnej zmiany modelu biznesowego, co może występować bardzo rzadko.

Zobowiązania finansowe są wyceniane według dotychczasowych zasad określonych w MSR 39, za wyjątkiem obowiązku odniesienia części wyceny do wartości godziwej wynikającej ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego do pozostałych dochodów całkowitych – dla zobowiązań finansowych w przypadku których zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej.

W 2016 roku Bank w ramach realizowanego we współpracy z doradcą zewnętrznym w Grupie PKO Banku Polskiego projektu zrealizował jego pierwszy etap, który miał na celu przygotowanie do wdrożenia standardu. Wykonane prace w zakresie klasyfikacji i wyceny obejmowały: określenie zmian zasad rachunkowości wprowadzonych MSSF 9, wstępną ocenę modeli biznesowych dla poszczególnych grup aktywów oraz wstępną ocenę produktów pod kątem charakterystyk przepływów pieniężnych.

Przeprowadzona analiza pod kątem klasyfikacji i wyceny objęła takie aspekty jak weryfikacja produktu kredytu mieszkaniowego pod kątem testu charakterystyk przepływów pieniężnych (testu SPPI), weryfikacja stosowanych modeli biznesowych a także przeprowadzenie symulacji wpływu wdrożenia MSSF 9 w postaci macierzy transpozycyjnej prezentującej zmianę klasyfikacji instrumentów finansowych z uwzględnieniem wpływu na sprawozdanie finansowe Banku.

Z wykonanych analiz wynika, że MSSF 9 zmieni podejście Banku do:

- ujmowania portfela płynnościowego bonów skarbowych, których zmiana wyceny do wartości godziwej będzie odnoszona na pozostałe dochody całkowite, a nie jak obecnie przez rachunek zysków i strat,
- ujmowania modyfikacji przepływów pieniężnych z kredytów udzielonych i nabytych wierzytelności – będą one odnoszone do wyniku finansowego w momencie przeprowadzenia modyfikacji, a nie rozłożone w czasie. Bank prowadzi prace mające na celu umożliwienie właściwego ujmowania tych kwot w rachunku zysków i strat w przyszłości.

W 2017 roku Bank realizuje drugi etap projektu, który obejmuje wdrożenie zmian w systemach i aplikacjach, procesach i procedurach a także procesach sprawozdawczych.

Utrata wartości

Fundamentalna zmiana w obszarze utraty wartości to fakt, że MSR 39 opierał się na koncepcji strat poniesionych, a MSSF 9 opiera się na koncepcji strat oczekiwanych.

Zgodnie z ogólną zasadą utrata wartości będzie mierzona jako 12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe albo dożywnie oczekiwane straty kredytowe. Podstawa pomiaru będzie zależeć od tego czy nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia. Kredyty alokowane będą do 3 koszyków (stage):

Portfel bez utraty wartości (tzw. IBNR zgodnie z MSR 39)	Koszyk 1 (aktywa z niskim ryzykiem kredytowym)	12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe
	Koszyk 2 (wzrost ryzyka kredytowego)	oczekiwane straty kredytowe w całym okresie kontraktowym
Portfel z utratą wartości	Kredyty z utratą wartości, w ramach którego ujmowane są kredyty z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia (POCI)	oczekiwane straty kredytowe w całym okresie kontraktowym

Wszystkie kredyty początkowo są ujmowane w koszyku 1 z wyłączeniem portfela POCI.

Przychód odsetkowy dla tzw. portfela IBNR liczony będzie od wartości brutto.

W 2016 roku Bank w ramach realizowanego we współpracy z doradcą zewnętrznym w Grupie PKO Banku Polskiego projektu zrealizował pierwszy etap przygotowania do wdrożenia standardu czyli analizę luki. W 2017 roku Bank realizuje drugi etap projektu, który obejmuje wdrożenie zmian w systemach i aplikacjach używanych przez komórki zarządzania ryzykiem oraz w procesach i procedurach.

Oczekiwany wzrost odpisów wynikający z wdrożenia standardu MSSF 9 zostanie w początkowym ujęciu odniesiony na kapitał podstawowy Tier 1 (CET 1), przy czym oczekuje się, że negatywny wpływ na poziom kapitału zostanie rozłożony w czasie na okres 5 lat, zgodnie z propozycjami Komisji Europejskiej.

Rachunkowość zabezpieczeń

Nowy Standard zwiększa zakres pozycji, jakie można wyznaczać na pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenie na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zniesiono również obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej limitu 80%-125% (warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną). Ponadto zwiększono zakres wymaganych ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływu rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe.

W związku z niezakończonymi jeszcze pracami nad zmianą standardu w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w ujęciu portfelowym (macro hedge), jednostki mają wybór w zakresie stosowania przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń: można nadal stosować przepisy MSR 39 albo stosować nowy standard MSSF 9 z wyłączeniem z zakresu zabezpieczeń portfelowych wartości godziwej odnoszących się do ryzyka stopy procentowej.

W 2016 roku Bank w ramach realizowanego we współpracy z doradcą zewnętrznym w Grupie PKO Banku Polskiego projektu przeprowadził analizę luki w zakresie wymogów. Na dzień zatwierdzenia niniejszego Sprawozdania finansowego Bank nie podjął jeszcze decyzji czy zastosuje nowy standard czy też będzie w dalszym ciągu stosować przepisy MSR 39.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

2. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	161 284	35 732
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek wobec klientów, w tym:	161 197	35 708
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	9	-
Przychody z tytułu lokat w bankach oraz od utrzymywania rezerwy obowiązkowej	87	24
Pozostałe przychody, w tym:	4 215	595
Przychody z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	284	595
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów finansowych	3 911	-
Przychody z tytułu transakcji zabezpieczających IRS (netto)	20	-
Razem	165 499	36 327

Koszty z tytułu odsetek

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym:	(70 285)	(16 877)
Koszty z tytułu otrzymanych kredytów oraz overdraft w ramach limitu	(11 698)	(2 156)
Koszty z tytułu odroczonej płatności z tytułu nabycia wierzytelności	(20 334)	(11 057)
Koszty z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	(21 021)	(2 949)
Koszty z tytułu wyemitowanych obligacji	(17 232)	(715)
Pozostałe koszty	(32 987)	-
Koszty z tytułu transakcji zabezpieczających CIRS (netto)	(32 987)	-
Razem	(103 272)	(16 877)

3. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Przychody z tytułu opłat i prowizji od kredytów i pożyczek wobec klientów, w tym:	5 056	2 359
z tytułu opłaty za wycenę nieruchomości	2 543	1 700
Razem	5 056	2 359

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Prowizje za usługi operacyjne banków	(76)	(58)
Koszty związane z programem emisji listów zastawnych	(463)	(313)
Koszty związane z programem emisji obligacji	(1 168)	(118)
Koszty związane z otrzymaną linią kredytową	(1 079)	(417)
Sporządzanie przez rzeczoznawców majątkowych ekspertyz Bankowo-Hipotecznej Wartości Nieruchomości (BHWN)	(3 943)	(3 638)
Koszty ubezpieczenia ryzyka kredytowego	(405)	(123)
Razem	(7 134)	(4 667)

4. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Instrumenty pochodne, w tym:	(239)	-
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych IRS przed desygnacją do rachunkowości zabezpieczeń	(239)	-
Instrumenty dłużne	(1)	(4)
Razem	(240)	(4)

5. Wynik z pozycji wymiany

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych CIRS oraz FX-Forward przed desygnacją do rachunkowości zabezpieczeń	7 596	-
Wynik z tytułu instrumentów pochodnych CIRS oraz FX-Forward z tytułu nieefektywności rachunkowości zabezpieczeń	(1 137)	-
Pozostały wynik z pozycji wymiany	44	(4)
Razem	6 503	(4)

Główny wpływ na nieefektywność rachunkowości zabezpieczeń mają zmiany wartości korekt ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego (CVA/DVA).

6. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody uboczne	409	155
Inne	1	2
Razem	410	157

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty uboczne	(377)	(127)
Inne	(18)	(3)
Razem	(395)	(130)

W danych za 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2017 roku w kosztach ubocznych zaprezentowano 333 tys. PLN kosztów z tytułu dostarczonych przez rzeczoznawców protokołów z inspekcji nieruchomości, dla których wiarytelności nie mogły zostać nabyte przez PKO Bank Hipoteczny SA. Zgodnie z warunkami umowy nabycia wiarytelności, koszty te obciążają PKO Bank Polski SA, w związku z powyższym zostały zrefakturowane, co zostało zaprezentowane w przychodach ubocznych. W okresie 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2016 roku było to odpowiednio 96 tys. PLN.

7. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie w okresie	Z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie			
Należności od banków	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 759	2 951	-	1 450	3 260	(1 501)	
Sektor niefinansowy	1 759	2 951	-	1 450	3 260	(1 501)	
kredyty mieszkaniowe	1 759	2 951	-	1 450	3 260	(1 501)	
Rezerwa na udzielone zobowiązania	80	18	-	16	82	(2)	
Razem	1 839	2 969	-	1 466	3 342	(1 503)	

Za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia		Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
		Utworzenie w okresie	Z tytułu spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie			
Należności od banków	-	-	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	198	1 230	-	510	918	(720)	
Sektor niefinansowy	198	1 230	-	510	918	(720)	
kredyty mieszkaniowe	198	1 230	-	510	918	(720)	
Rezerwa na udzielone zobowiązania	31	38	-	-	69	(38)	
Razem	229	1 268	-	510	987	(758)	

8. Ogólne koszty administracyjne

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Świadczenia pracownicze	(7 944)	(7 097)
Koszty rzeczowe	(8 805)	(5 791)
Amortyzacja, w tym:	(617)	(586)
rzeczowe aktywa trwałe	(124)	(112)
wartości niematerialne	(493)	(474)
Podatki i opłaty, w tym:	(2 214)	(2 294)
PCC	(1 500)	(1 000)
opłaty BFG	(31)	(1 084)
opłaty KNF	(554)	(137)
Razem	(19 580)	(15 768)

Świadczenia pracownicze

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Wynagrodzenia, w tym:	(6 657)	(5 839)
rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń	(1 214)	(892)
rezerwa na świadczenia emerytalno-rentowe	(40)	(16)
Narzut na wynagrodzenia, w tym:	(1 027)	(1 030)
rezerwa na narzuty na zmienne składniki wynagrodzeń	(101)	(178)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(260)	(228)
Razem	(7 944)	(7 097)

W pozycji *Inne świadczenia na rzecz pracowników* prezentuje się koszty: delegacji, szkoleń oraz odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Koszty rzeczowe

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Obsługa kredytów udzielonych oraz nabytych wierzytelności w ramach Umowy Outsourcingowej	(4 386)	(1 099)
Usługi z tytułu czynności wspomagających świadczonych w ramach Umowy Outsourcingowej	(1 385)	(2 135)
Usługi obce z tytułu innych umów	(933)	(610)
Koszty informatyczne	(674)	(551)
Czynsze	(954)	(915)
Leasing operacyjny	(117)	(123)
Pozostałe	(356)	(358)
Razem	(8 805)	(5 791)

9. Podatek dochodowy

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(2 366)	-
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(6 524)	(387)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(8 890)	(387)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	1 868	2
Razem	(7 022)	(385)

Wyliczenie efektywnej stopy podatkowej

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	34 030	635
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej (19%)	(6 466)	(121)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(2 453)	(266)
opłata ostrożnościowa BFG	(6)	(66)
PCC z tytułu podwyższenia kapitału zakładowego	(285)	(190)
podatek od niektórych instytucji finansowych	(2 150)	-
koszty PFRON	(8)	(6)
wpływ pozostałych różnic trwałych	(4)	(4)
Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	29	-
ulga na nowe technologie	29	-
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(8 890)	(387)
Efektywna stopa podatkowa	26,12%	60,97%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	(6 524)	(387)
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	(2 366)	0

Zobowiązania / należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	30.06.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 502	-
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-

Aktywa / rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	30.06.2017	31.12.2016	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od należności od klientów	3 791	2 838	953	1 161
Odsetki naliczone i dyskonto od papierów wartościowych	608	219	389	15
Korekta wyceny metodą liniową i ESP portfela kredytowego	10 405	7 217	3 189	2 562
Korekta wyceny metodą liniową i ESP emisji własnych	2 165	1 229	936	437
Koszty zapłacone rozliczane na wynik w czasie	1 217	735	482	(79)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	12	2	10	(2)
Wycena papierów wartościowych	174	0	(0)	0
odniesiona na wynik	-	0	(0)	0
odniesiona na inne dochody całkowite	174	0	n/d	n/d
Wycena instrumentów pochodnych	2 277	171	2 068	-
odniesiona na wynik	2 228	160	2 068	-
odniesiona na inne dochody całkowite	49	11	n/d	n/d
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	20 650	12 411	8 027	4 094
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań wobec banków	1 725	2 618	(893)	1 149
Odsetki naliczone oraz dyskonto od zobowiązań z tytułu emisji	3 295	1 491	1 803	558
Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych	635	349	286	144
Rezerwa na koszty	1 587	1 089	498	452
Strata podatkowa	2 361	4 723	(2 362)	1 403
Wycena papierów wartościowych	2	59	-	1
odniesiona na wynik	-	-	-	1
odniesiona na inne dochody całkowite	2	59	n/d	n/d
Wycena instrumentów pochodnych	8 828	4 522	2 171	-
odniesiona na wynik	2 527	356	2 171	-
odniesiona na inne dochody całkowite	6 301	4 166	n/d	n/d
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	18 432	14 851	1 503	3 707
Łączny efekt różnic przejściowych	(2 217)	2 440	(6 524)	(387)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)		2 440		
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	(2 217)			
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat			(6 524)	(387)

Aktywa oraz rezerwa z tytułu podatku odroczonego są tworzone w wyniku występowania różnic przejściowych w związku z różnym okresem ujmowania wybranych przychodów i kosztów dla celów księgowych oraz podatkowych.

Rozpoznanie aktywa z tytułu podatku odroczonego na poniesionej stracie podatkowej wynika z dokonanej na podstawie projekcji podatkowej oceny możliwości jej rozliczenia w okresie przewidzianym przepisami prawa podatkowego.

10. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	25 140	248
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	866 298	376 923
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,03	0,00

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest na podstawie zysku przypadającego na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ wszystkich rozwodniających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku w okresach zakończonych dnia 30 czerwca 2017 roku oraz 30 czerwca 2016 roku nie występowały instrumenty rozwodniające zysk przypadający na jedną akcję.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

11. Kasa, środki w Banku Centralnym

	30.06.2017	31.12.2016
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	22	16 033
Razem	22	16 033

Rezerwa obowiązkowa

Na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku Bank utrzymywał rezerwę obowiązkową w wysokości odpowiednio 0 PLN oraz 15.507 tys. PLN.

12. Należności od banków

	30.06.2017	31.12.2016
Lokaty w bankach	-	-
Rachunki bieżące	7 596	12 994
Razem	7 596	12 994
Odpis z tytułu utraty wartości należności	-	-
Razem netto	7 596	12 994

Ryzyko związane z należnościami od banków zostało szerzej opisane w Nocie 34 „Zarządzanie ryzykiem kredytowym”.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia, w kwocie 7.596 tys. PLN według stanu na 30 czerwca 2017 roku oraz 12.994 tys. PLN według stanu na 31 grudnia 2016 roku są w całości traktowane jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty dla celów sprawozdania z przepływów pieniężnych.

13. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Od 2016 roku Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych.

13.1. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

13.1.1. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne w PLN z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych oraz listy zastawne denominowane w walucie wymiennej z tytułu zmian kursu walutowego z wykorzystaniem instrumentów zabezpieczających CIRS oraz FX-Forward.

Cel relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty hipoteczne w PLN z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych oraz listy zastawne denominowane w walucie wymiennej z tytułu zmian kursu walutowego, z wykorzystaniem instrumentów zabezpieczających CIRS oraz serii transakcji FX-Forward w walucie wymiennej stanowiących zabezpieczenie ekspozycji walutowej o zapadalności w terminach płatności kuponów z listów zastawnych w walucie wymiennej.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stóp procentowych.

Instrumenty zabezpieczające:

- Transakcje CIRS** (Cross-Currency Interest Rate Swap), w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę PLN, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę właściwą dla waluty wymiennej. W przypadku ogłoszenia przez sąd upadłości PKO Banku Hipotecznego SA, następuje automatyczne wydłużenie transakcji CIRS o 12 miesięcy na warunkach określonych w dniu zawarcia transakcji;
- Seria transakcji FX-Forward** w walucie wymiennej stanowiących zabezpieczenie ekspozycji walutowej o zapadalności w terminach płatności kuponów z listów zastawnych w walucie wymiennej (opcjonalnie).

Pozycje zabezpieczane:

- portfel kredytów hipotecznych** ujętych w rejestrze zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych o zmiennym oprocentowaniu w PLN. Oprocentowanie kredytów jest indeksowane do stopy WIBOR 3M. Marża na kredytach hipotecznych jest wyłączona z zabezpieczenia;
- listy zastawne** wyemitowane w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz w których należy oczekiwać wpływu na wyniki - od 1 lipca 2017 roku do 2 lutego 2024 roku.

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana przez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

13.1.2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS.

Cel relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stóp procentowych.

Instrumenty zabezpieczające:

Transakcje IRS (Interest Rate Swap), w których Bank płaci kupon oparty na zmiennej stopie WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty na stałej stopie od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycje zabezpieczane:

Część portfela złotych kredytów indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M. Marża na kredytach hipotecznych jest wyłączona z zabezpieczenia.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz w których należy oczekiwać wpływu na wyniki – od 1 lipca 2017 roku do 10 września 2021 roku.

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana przez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym.			
	30.06.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	-	1 552	-	-
CIRS	-	101 833	27 709	-
FX-Forward	181	232	99	113
Razem	181	103 617	27 808	113

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 30 czerwca 2017 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
IRS						
PLN fixed-float	-	-	-	265 000	-	265 000
CIRS						
float PLN sprzedaż	-	-	-	2 154 809	2 239 403	4 394 212
fixed EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	498 510	524 860	1 023 370
FX-Forward						
PLN sprzedaż	-	-	-	6 036	571	6 607
EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	1 224	116	1 340
PLN zakup	-	-	1 260	4 141	-	5 401
EUR sprzedaż (waluta oryginalna)	-	-	282	884	-	1 166

Typ instrumentu:	Wartość nominalna na dzień 31 grudnia 2016 roku					
	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
CIRS						
float PLN sprzedaż	-	-	-	-	2 154 809	2 154 809
fixed EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	-	498 510	498 510
FX-Forward						
PLN sprzedaż	-	-	-	-	6 036	6 036
EUR zakup (waluta oryginalna)	-	-	-	-	1 224	1 224
PLN zakup	-	-	765	4 869	-	5 634
EUR sprzedaż (waluta oryginalna)	-	-	175	1 049	-	1 224

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Inne dochody całkowite z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych		
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(21 870)	-
Zyski /(Straty) odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(163 559)	-
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat	(152 522)	-
- przychody odsetkowe	20	-
- koszty odsetkowe	(32 987)	-
- wynik z pozycji wymiany	(119 555)	-
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(32 907)	-
Efekt podatkowy	6 252	-
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(26 655)	-
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	(1 137)	-
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	(11 037)	-
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	2 097	-
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	(8 940)	-

13.2. Zabezpieczenie wartości godziwej

Na 30 czerwca 2017 roku Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej.

14. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	30.06.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	-	79 987
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	-	79 987
Razem	-	79 987
Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	30.06.2017	31.12.2016
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	-	80 000
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez banki centralne	n/d	1,523%

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są klasyfikowane do tego portfela jako odrębnie zarządzana grupa aktywów finansowych, której wyniki oceniane są w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami polityki inwestycyjnej Banku.

Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat według wartości bilansowej - terminy zapadalności

Na 31 grudnia 2016 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe						
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	79 987	-	-	-	-	79 987
Razem	79 987	-	-	-	-	79 987

15. Kredyty i pożyczki wobec klientów

	30.06.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki wobec klientów brutto, w tym:	11 541 839	8 249 659
sektor niefinansowy	11 541 839	8 249 659
mieszaniowe	11 541 839	8 249 659
kredyty udzielone	3 683 891	2 319 574
nabyte wierzytelności	7 857 948	5 930 085
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wobec klientów	(3 260)	(1 759)
Kredyty i pożyczki wobec klientów netto	11 538 579	8 247 900

W pierwszym półroczu 2017 roku Bank zakupił, na podstawie podpisanej z PKO Bankiem Polskim SA w dniu 17 listopada 2015 roku Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności, portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 2.230.355 tys. PLN. Cena nabycia została ustalana na poziomie wartości rynkowej w oparciu o wyceny dokonane przez niezależnego rzeczoznawcę. Nabyte wierzytelności zostały ujawnione w księgach Banku w uzgodnionych w Umowach Sprzedaży Wierzytelności datach przeniesienia, w których Bank nabywał prawa do wpływów z poszczególnych portfeli oraz przyjmował odpowiedzialność za wszelkie koszty i ryzyka ekonomiczne związane z wierzytelnościami wchodzącymi w ich skład. Zakup portfeli wierzytelności jest początkowo finansowany

zobowiązaniemi, których charakter został opisany w Nocie 20. Docelowo Bank refinansuje nabywane portfele wierzytelności głównie poprzez emisje hipotecznych listów zastawnych opisanych w Nocie 22.

Kredyty udzielone oraz nabyte wierzytelności, które zostały wpisane do Rejestru Zabezpieczenia Hipotecznych Listów Zastawnych stanowią zabezpieczenie wyemitowanych przez Bank listów zastawnych, co zostało opisane w Nocie 22.

Kredyty i pożyczki wobec klientów według metod kalkulacji odpisów	30.06.2017	31.12.2016
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	-	-
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	754	-
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	11 541 085	8 249 659
Kredyty i pożyczki wobec klientów brutto	11 541 839	8 249 659
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej	-	-
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(199)	-
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(3 061)	(1 759)
Odpisy - razem	(3 260)	(1 759)
Kredyty i pożyczki wobec klientów netto	11 538 579	8 247 900

Szczegółowy opis zmian odpisów zaprezentowano w Nocie 7 „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw”.

Na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku wartość netto kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni wynosiła odpowiednio 445 tys. PLN oraz 0 PLN. Informacje o jakości portfela kredytowego zostały przedstawione również w Nocie 34.5.3.

Na 30 czerwca 2017 roku Bank nie posiadał przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości dla których Bank utrzymywałby zaangażowanie w tych aktywach.

16. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	30.06.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	563 126	203 019
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	563 126	203 019
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-	-
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	563 126	203 019
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	-	-
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	563 126	203 019

Dłużne papiery wartościowe według wartości nominalnej	30.06.2017	31.12.2016
emitowane przez Skarb Państwa, obligacje skarbowe PLN	559 480	201 980
Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych	1,81%	1,74%

Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych

Na 30 czerwca 2017 roku Fundusz Ochrony Środków Gwarantowanych (dalej: „FOŚG”) wynosił 10,1 tys. PLN, a Bank utrzymywał na pokrycie FOŚG aktywa w wysokości 3 019,7 tys. PLN. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku było to odpowiednio 377,6 tys. PLN oraz 450,1 tys. PLN. Zarówno na 30 czerwca 2017 roku, jak również 31 grudnia 2016 roku Bank nie posiadał środków objętych ochroną gwarancyjną.

17. Wartości niematerialne

Za okres od 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku	Wartości niematerialne w budowie	Oprogramowanie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	2 670	4 145	6 815
Zakupy	82	-	82
Transfery	-	-	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	2 752	4 145	6 897
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	(1 503)	(1 503)
Amortyzacja	-	(493)	(493)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(1 996)	(1 996)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	2 670	2 642	5 312
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	2 752	2 149	4 901

Za okres od 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku	Wartości niematerialne w budowie	Oprogramowanie	Ogółem
Wartość bilansowa brutto na początek okresu	-	3 689	3 689
Zakupy	2 670	456	3 126
Transfery	-	-	-
Wartość bilansowa brutto na koniec okresu	2 670	4 145	6 815
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na początek okresu	-	(513)	(513)
Amortyzacja	-	(474)	(474)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości na koniec okresu	-	(987)	(987)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	-	3 176	3 176
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	2 670	3 158	5 828

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Banku był zakup w I połowie 2016 roku licencji na Moduł Rejestru i Rachunku Zabezpieczenia w systemie centralnym o wartości 2.670 tys. PLN. W związku z trwającym procesem dostosowywania systemu jest on ujęty w wartościach niematerialnych w budowie.

Bank nie wytwarza patentów i licencji we własnym zakresie.

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku nie występowały wartości niematerialne do których tytuł prawny Banku podlega ograniczeniu oraz stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

18. Rzeczowe aktywa trwałe

Za okres od 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku	Środki trwałe w budowie	Inwestycje w obce środki trwałe	Maszyny i urządzenia	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	-	34	534	397	965
Zakupy	83	-	54	-	137
Transfery	(58)	-	58	-	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	25	34	646	397	1 102
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) i odpis aktualizujący na początek okresu	-	(3)	(253)	(129)	(385)
Amortyzacja	-	(2)	(83)	(39)	(123)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) i odpis aktualizujący na koniec okresu	-	(5)	(336)	(168)	(508)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	-	31	281	268	580
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	25	29	310	229	593

Za okres od 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku	Środki trwałe w budowie	Inwestycje w obce środki trwałe	Maszyny i urządzenia	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	-	28	400	376	804
Zakupy	6	-	98	21	125
Transfery	(6)	6	-	-	-
Likwidacja i sprzedaż	-	-	(0)	-	(0)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	-	34	498	397	929
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) i odpis aktualizujący na początek okresu	-	(0)	(106)	(51)	(157)
Amortyzacja	-	(2)	(72)	(38)	(112)
Likwidacja i sprzedaż	-	-	0	-	0
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) i odpis aktualizujący na koniec okresu	-	(2)	(178)	(89)	(269)
Wartość bilansowa netto na początek okresu	-	28	294	325	647
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	-	32	320	308	660

W pozycji *Inne* zaprezentowano głównie wartość wyposażenia biur Banku w meble.

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku oraz 30 czerwca 2016 roku nie występowały ograniczone prawa dotyczące tytułu prawnego Banku do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

19. Inne aktywa

	30.06.2017	31.12.2016
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:	9 646	5 845
nierozliczone koszty związane z kredytem odnowialnym w rachunku bieżącym	3 383	1 100
nierozliczone koszty związane z programem emisji obligacji	872	528
nierozliczone koszty związane z programem emisji listów zastawnych	2 152	2 239
pozostałe	3 239	1 978
Nierozliczone prowizje od udzielanych kredytów w części odpowiadającej niewypłaconemu kapitałowi	8 720	7 020
Rozliczenia z tytułu ekspertyz Bankowo-Hipotecznej Wartości Nieruchomości (BHWN)	1 115	1 190
Rozliczenia publiczno-prawne	42	324
Pozostałe	19	1
Razem	19 542	14 380

20. Zobowiązania wobec banków

	30.06.2017	31.12.2016
Zobowiązanie z tytułu kredytów w rachunku bieżącym	1 244 756	393 793
Zobowiązanie z tytułu nabycia wierzytelności	1 786 556	3 038 039
Razem	3 031 312	3 431 832

W pozycji zobowiązanie z tytułu kredytu w rachunku bieżącym została zaprezentowana wartość wykorzystanych kredytów obrotowych w rachunku bieżącym, które zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Kredytodawca	Data podpisania umowy	Okres kredytowania	Kwota przyznanego kredytu	Kwota udostępnionego kredytu	Zobowiązanie wg. stanu na 30.06.2017r.
PKO Bank Polski S.A.	29.10.2015 r.	3 lata	900 000	900 000	141 574
PKO Bank Polski S.A.	02.02.2017 r.	3 lata	1 500 000	1 000 000	1 003 177
Inny bank	05.06.2017 r.	1 rok	100 000	100 000	100 005
			2 500 000	2 000 000	1 244 756

Zobowiązanie z tytułu płatności za nabycie wierzytelności wynika z przeprowadzonych transakcji nabycia od PKO Banku Polskiego SA portfeli wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 1.786.556 tys. PLN opisanych w Nocie 15. Termin płatności zobowiązania z tytułu nabycia wierzytelności jest każdorazowo uzgadniany przez strony w Umowie Sprzedaży Wierzytelności. Dla wierzytelności nabywanych w 2017 roku, strony uzgodniły, że płatność nastąpi najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przeniesienia. W przypadku braku uregulowania zobowiązania w przeciągu 1 miesiąca od dnia przeniesienia, cena zostanie powiększona o odsetki. Docelowo Bank refinansuje nabywane portfele wierzytelności głównie poprzez emisję hipotecznych listów zastawnych. Zobowiązanie z tytułu nabycia wierzytelności w całości dotyczy portfeli nabywanych w 2017 roku.

21. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2017	31.12.2016
Zobowiązania wobec klientów	1 773	1 549
Środki z tytułu nadpłaty kredytów	1 773	1 549
Razem	1 773	1 549

22. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych

	30.06.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych		
Instrumenty finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu - hipoteczne listy zastawne	6 116 818	3 232 117
Razem	6 116 818	3 232 117

	30.06.2017	31.12.2016
od 1 roku do 5 lat	3 899 684	1 030 566
powyżej 5 lat	2 217 134	2 201 551
Razem	6 116 818	3 232 117

W I połowie 2017 roku Bank wyemitował hipoteczne listy zastawne o wartości nominalnej 765.000 tys. PLN oraz 525.000 tys. EUR, klasyfikowane jako zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Łączna wartość nominalna wyemitowanych hipotecznych listów zastawnych według stanu na 30 czerwca 2017 roku wynosiła 6.127.163 tys. PLN.

Wyemitowane listy zastawne według stanu na 30 czerwca 2017 roku

ISIN	Waluta	Wartość nominalna	Oprocentowanie na 30.06.2017r.	Stopa + marża	Data emisji	Termin wykupu	Rynek notowań
PLPKOHP00017	PLN	30 000	2,48%	WIBOR3M + 0,75 p.p.	11.12.2015r.	11.12.2020r.	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00025	PLN	500 000	2,38%	WIBOR3M + 0,65 p.p.	27.04.2016r.	28.04.2021r.	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00033	PLN	500 000	2,32%	WIBOR3M + 0,59 p.p.	17.06.2016r.	18.06.2021r.	Bondspot, rynek równoległy GPW
XS1508351357	EUR	500 000	0,125%	stopa stała w okresie	24.10.2016r.	24.06.2022r.	LuxSE, GPW
XS1559882821	EUR	25 000	0,82%	stopa stała w okresie	02.02.2017r.	02.02.2024r.	LuxSE
XS1588411188	EUR	500 000	0,625%	stopa stała w okresie	30.03.2017r.	24.01.2023r.	LuxSE, GPW
PLPKOHP00041	PLN	500 000	2,42%	WIBOR3M + 0,69 p.p.	28.04.2017r.	18.05.2022r.	Bondspot, rynek równoległy GPW
PLPKOHP00058	PLN	265 000	2,69%	stopa stała w okresie	22.06.2017r.	10.09.2021r.	Bondspot, rynek równoległy GPW

Na 30 czerwca 2017 roku wyemitowane listy zastawne denominowane w PLN oraz w EUR posiadały rating agencji ratingowej Moody's Investors Service na poziomie Aa3.

Zabezpieczeniem hipotecznych listów zastawnych są wiarytelności zabezpieczone hipoteką wpisaną na pierwszym miejscu. Dodatkowo podstawą emisji hipotecznych listów zastawnych mogą być także środki Banku:

- ulokowane w papierach wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez Narodowy Bank Polski, Europejski Bank Centralny, rządy i banki centralne państw członkowskich Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, z wyłączeniem państw, które restrukturyzują lub restrukturyzowały swoje zadłużenie zagraniczne w ciągu ostatnich 5 lat, oraz Skarb Państwa,
- ulokowane w Narodowym Banku Polskim,
- posiadane w gotówce.

Wartość nominalna kredytów wpisanych do rejestru zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych i stanowiących zabezpieczenie wyemitowanych hipotecznych listów zastawnych według stanu na 30 czerwca 2017 roku wynosiła 8.156.480 tys. PLN, natomiast wartość nominalna dodatkowego zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych Skarbu Państwa wynosiła 134.000 tys. PLN. Na 31 grudnia 2016 roku było to odpowiednio 4.650.411 tys. PLN oraz 85.000 tys. PLN. W rejestrze zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych zostały również ujęte transakcje CIRS zabezpieczające ryzyko walutowe oraz stopy procentowej wyemitowanych listów zastawnych denominowanych w EUR, transakcje FX-Forward zabezpieczające ryzyko walutowe wyemitowanych listów zastawnych denominowanych w EUR oraz transakcja IRS zabezpieczająca ryzyko stopy procentowej listów zastawnych denominowanych w PLN wyemitowanych w oparciu o stałą stopę.

Rejestr zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych w I połowie 2017 roku oraz w 2016 roku nie zawierał papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABS), które nie spełniają wymagań określonych w paragrafie 1 artykułu 80 Wytęczyńnych (UE) 2015/510 Europejskiego Banku Centralnego z 19 grudnia 2014 roku w sprawie implementacji ram prawnych polityki pieniężnej Eurosystemu (EBC/2014/60) (wersja przekształcona).

23. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

	30.06.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji		
Instrumenty finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu - obligacje	1 912 507	1 151 216
Razem	1 912 507	1 151 216
	30.06.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji o okresie spłaty		
do 1 miesiąca	548 583	183 326
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	650 169	734 801
od 3 miesięcy do 1 roku	713 755	233 089
Razem	1 912 507	1 151 216

W I połowie 2017 roku Bank wyemitował obligacje o łącznej wartości nominalnej 2.627.600 tys. PLN oraz wykupił obligacje o łącznej wartości nominalnej 1.862.900 tys. PLN. Zobowiązanie z tytułu wyemitowanych obligacji klasyfikowane jest jako zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Wartość nominalna wyemitowanych obligacji według stanu na 30 czerwca 2017 roku wynosiła 1.920.700 tys. PLN.

Wyemitowane obligacje według stanu na 30 czerwca 2017 roku

Obligacje	Wartość nominalna	Oprocentowanie	Data emisji	Termin wykupu
OW040417-B42	100 000	papier dyskontowy	04.01.2017r.	04.07.2017r.
OW070817-B53	52 000	papier dyskontowy	27.02.2017r.	07.08.2017r.
OW150917-B50	80 000	papier dyskontowy	07.02.2017r.	15.09.2017r.
OW150917-B51	420 000	papier dyskontowy	27.02.2017r.	15.09.2017r.
OW161017-B52	37 000	papier dyskontowy	27.02.2017r.	16.10.2017r.
OW161017-B56	210 000	papier dyskontowy	31.03.2017r.	16.10.2017r.
OW040717-B57	189 600	papier dyskontowy	04.04.2017r.	04.07.2017r.
OW161017-B58	160 000	papier dyskontowy	04.04.2017r.	16.10.2017r.
OW161017-B60	20 000	papier dyskontowy	28.04.2017r.	16.10.2017r.
OW070817-B68	21 000	papier dyskontowy	26.05.2017r.	07.08.2017r.
OW070817-B69	30 000	papier dyskontowy	26.05.2017r.	07.08.2017r.
OW210717-B61	88 000	papier dyskontowy	05.05.2017r.	21.07.2017r.
OW210717-B62	37 300	papier dyskontowy	05.05.2017r.	21.07.2017r.
OW210717-B63	30 000	papier dyskontowy	05.05.2017r.	21.07.2017r.
OW210717-B64	27 600	papier dyskontowy	12.05.2017r.	21.07.2017r.
OW210717-B65	40 000	papier dyskontowy	12.05.2017r.	21.07.2017r.
OW151117-B67	137 000	papier dyskontowy	26.05.2017r.	15.11.2017r.
OW151117-B66	30 000	papier dyskontowy	12.05.2017r.	15.11.2017r.
OW151217-B71	25 000	papier dyskontowy	09.06.2017r.	15.12.2017r.
OW290917-B73	49 800	papier dyskontowy	29.06.2017r.	29.09.2017r.
OW271217-B74	100 000	papier dyskontowy	29.06.2017r.	27.12.2017r.
OW130717-B75	36 400	papier dyskontowy	29.06.2017r.	13.07.2017r.
Razem	1 920 700			

24. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2017	31.12.2016
Koszty do zapłacenia	8 250	5 669
Inne zobowiązania, w tym:	7 895	6 527
wierzyciele różni	4 904	4 558
rozliczenia publiczno-prawne	2 991	1 969
Razem	16 145	12 196

25. Rezerwy

Za okres od dnia 1 stycznia 2017 roku do dnia 30 czerwca 2017 roku	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2017 roku, w tym:	60	80	140
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	60	80	140
Utworzenie/aktualizacja rezerw	40	18	58
Rozwiązanie rezerw	-	(16)	(16)
Stan na dzień 30 czerwca 2017 roku, w tym:	100	82	182
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	100	82	182

Za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia 30 czerwca 2016 roku	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	28	31	59
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	28	31	59
Utworzenie/aktualizacja rezerw	16	38	54
Stan na dzień 30 czerwca 2016 roku, w tym:	44	69	113
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-
Rezerwa długoterminowa	44	69	113

26. Kapitały własne i akcjonariat Banku

	30.06.2017	31.12.2016
Kapitał zakładowy	950 000	800 000
Kapitał z aktualizacji wyceny	(25 924)	(17 961)
Zysk/ (Strata) z lat ubiegłych	(749)	(13 973)
Wynik okresu bieżącego netto	25 140	13 224
Kapitały własne razem	948 467	781 290

Jedynym akcjonariuszem Banku na 30 czerwca 2017 roku był PKO Bank Polski SA.

W I półroczu 2017 roku miała miejsce jedna emisja akcji, a kapitał zakładowy został podwyższony łącznie o 150.000 tys. PLN. Szczegóły w zakresie wyemitowanych akcji Banku zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Seria	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna 1 akcji (w PLN)	Wartość serii wg wartości nominalnej (w PLN)	Data podjęcia uchwały przez WZA	Data emisji	Data rejestracji w Rejestrze przedsiębiorców KRS
A	zwykłe imienne	300 000 000	1	300 000 000	06.10.2014r.	06.10.2014 r.	24.10.2014r.
B	zwykłe imienne	200 000 000	1	200 000 000	14.03.2016r.	07.04.2016r.	22.04.2016r.
C	zwykłe imienne	200 000 000	1	200 000 000	01.07.2016r.	15.07.2016r.	28.07.2016r.
D	zwykłe imienne	100 000 000	1	100 000 000	28.10.2016r.	18.11.2016r.	01.12.2016r.
E	zwykłe imienne	150 000 000	1	150 000 000	21.03.2017r.	04.04.2017r.	12.04.2017r.
Razem		950 000 000		950 000 000			

Na 30 czerwca 2017 roku kapitał zakładowy Banku wynosi 950.000.000 (dziewięćset pięćdziesiąt milionów) PLN i dzieli się na 950.000.000 (dziewięćset pięćdziesiąt milionów) akcji zwykłych imiennych o wartości nominalnej 1 (jeden) złoty każda. Wyemitowane akcje PKO Banku Hipotecznego SA nie są uprzywilejowane i zostały w pełni opłacone.

Ponadto, w dniu 28 czerwca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego PKO Banku Hipotecznego o kwotę 150.000.000 PLN, tj. do kwoty 1.100.000.000 PLN poprzez emisję 150.000.000 nowych akcji zwykłych imiennych serii F o wartości nominalnej 1 (jeden) złoty każda. Akcje zostały objęte i opłacone w dniu 4 lipca 2017 roku przez PKO Bank Polski SA. Do dnia zaakceptowania przez Zarząd sprawozdania finansowego do publikacji, podwyższenie kapitału nie zostało zarejestrowane w Rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

POZOSTAŁE NOTY

27. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

27.1. Zobowiązania umowne

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących nabycia wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 0 PLN.

27.2. Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	30.06.2017	31.12.2016
Linie i limity kredytowe		
kredyty mieszkaniowe dla osób fizycznych	745 579	611 793
Razem	745 579	611 793

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na 30 czerwca 2017 roku

	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	372 789	139 810	199 856	33 004	120	745 579
Razem	372 789	139 810	199 856	33 004	120	745 579

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na 31 grudnia 2016 roku

	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	305 896	85 867	186 633	33 139	258	611 793
Razem	305 896	85 867	186 633	33 139	258	611 793

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w Nocie 25 „Rezerwy”.

27.3. Udzielone zobowiązania gwarancyjne

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku Bank nie udzielał zobowiązań gwarancyjnych.

27.4. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

według wartości nominalnej	30.06.2017	31.12.2016
Finansowe	758 426	506 207
Gwarancyjne	1 963 600	1 000 000
Razem zobowiązania otrzymane	2 722 026	1 506 207

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane finansowe reprezentują uruchomiony i dostępny odnawialny kredyt obrotowy w rachunku bieżącym, natomiast pozabilansowe zobowiązania otrzymane gwarancyjne wartość dostępnej gwarancji objęcia emisji obligacji.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Banku

Na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku na rzecz Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Bank był uprawniony sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

28. Sprawy sporne

Według stanu na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku nie występowały sprawy sporne.

29. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się: Kasa, środki w Banku Centralnym, należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30.06.2017	31.12.2016
Kasa, środki w Banku Centralnym	22	16 033
Bieżące należności od banków	7 596	12 994
Razem	7 618	29 027

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek otrzymanych

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Przychody z tytułu odsetek - otrzymane		
Odsetki otrzymane z tytułu kredytów i pożyczek wobec klientów	156 822	29 484
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	291	512
Odsetki otrzymane od inwestycyjnych papierów wartościowych	1 854	4
Odsetki otrzymane od transakcji CIRS	2 496	-
Odsetki otrzymane z tytułu lokat	24	25
Pozostałe odsetki otrzymane	63	0
Razem	161 550	30 025

Przepływy pieniężne z tytułu odsetek zapłaconych

	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
Koszty z tytułu odsetek - zapłacone		
Odsetki zapłacone z tytułu kredytu w rachunku bieżącym	8 512	2 155
Odsetki / dyskonto zapłacone z tytułu wyemitowanych listów zastawnych i obligacji	27 090	540
Odsetki zapłacone z tytułu płatności odroczonej	28 219	5 009
Odsetki zapłacone od transakcji CIRS	28 704	-
Odsetki zapłacone z tytułu przekroczeń na rachunku bieżącym	3	1
Pozostałe odsetki zapłacone	0	0
Razem	92 528	7 705

30. Transakcje z jednostkami powiązаныmi

30.1. Transakcje z jednostkami powiązаныmi kapitałowo

30 czerwca 2017 roku

AKTYWA

Podmiot	Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	Nierozliczone prowizje za sprzedaż kredytów	Pozostałe należności	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	3 275	43 150	13 201	181
Razem	3 275	43 150	13 201	181

ZOBOWIĄZANIA

Podmiot	Kredyt w rachunku bieżącym	Nabycie wierzytelności	Listy zastawne oraz obligacje	Pozostałe zobowiązania	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	1 144 751	1 786 556	91 789	109 534	103 617
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	-	15	-
PKO Leasing SA	-	-	-	2	-
Razem	1 144 751	1 786 556	91 789	109 552	103 617

30 czerwca 2017 roku

Podmiot	Udzielone zobowiązania pozabilansowe	Otrzymane zobowiązania pozabilansowe
PKO Bank Polski SA	-	2 722 026
Razem	-	2 722 026

za okres od 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku

Podmiot	Przychody ogółem*	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	Wynik z pozycji wymiany
PKO Bank Polski SA	(549)	(882)	78 917	72 076	(239)	(113 070)
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	91	-	-	-
PKO Leasing SA	-	-	156	-	-	-
Razem	(549)	(882)	79 163	72 076	(239)	(113 070)

* W pozycji przychody ogółem zaprezentowano m.in. rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej w przychody odsetkowe prowizje płacone do PKO Banku Polskiego SA za sprzedaż kredytów.

31 grudnia 2016 roku

AKTYWA					
Podmiot	Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	Nierozliczone prowizje za sprzedaż kredytów	Pozostałe należności	w tym z tytułu instrumentów pochodnych	
PKO Bank Polski SA	3 400	24 967	43 674	27 808	
Razem	3 400	24 967	43 674	27 808	

ZOBOWIĄZANIA					
Podmiot	Kredyt w rachunku bieżącym	Nabycie wierzytelności	Listy zastawne oraz obligacje	Pozostałe zobowiązania	w tym z tytułu instrumentów pochodnych
PKO Bank Polski SA	393 793	3 038 039	29 782	5 410	113
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	-	16	-
Razem	393 793	3 038 039	29 782	5 426	113

31 grudnia 2016 roku

Podmiot	Udzielone zobowiązania pozabilansowe	Otrzymane zobowiązania pozabilansowe
PKO Bank Polski SA	-	1 506 207
Razem	-	1 506 207

za okres od 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
PKO Bank Polski S.A.	130	35	22 044	18 869
PKO BP Finat Sp. z o.o.	-	-	78	-
PKO Leasing SA	-	-	158	-
Razem	130	35	22 280	18 869

Bank posiada rachunki bieżące oraz składał w ciągu okresu sprawozdawczego lokaty w PKO Banku Polskim SA. Ponadto Bank prowadzi strategiczną współpracę z PKO Bankiem Polskim SA. Sprzedaż kredytów mieszkaniowych oraz ich obsługa posprzedażowa, w zakresie nieobejmującym funkcji kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem, jest realizowana w ramach podpisanej w dniu 16 stycznia 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA *Umowy outsourcingowej*. W ramach tej umowy świadczone jest również wsparcie w zakresie czynności wspomagających.

Bank pozyskuje również finansowanie z PKO Banku Polskiego SA. W dniu 29 października 2015 roku PKO Bank Hipoteczny SA zawarł z PKO Bankiem Polskim SA Umowę odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty limitu 900 mln PLN na okres 3 lat, który jest uruchamiany w transzach. Na 30 czerwca 2017 roku dostępna była kwota 758 mln PLN. Ponadto w dniu 2 lutego 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA zawarł z PKO Bankiem Polskim SA Umowę odnawialnego kredytu obrotowego w rachunku bieżącym do kwoty limitu 1.500 mln PLN na okres 3 lat, który jest uruchamiany w transzach. Na 30 czerwca 2017 roku kredyt był udostępniony oraz uruchomiony w kwocie 1.000 mln PLN.

W dniu 30 września 2015 roku zawarto z PKO Bankiem Polskim SA *Umowę programu emisji obligacji* PKO Banku Hipotecznego SA do kwoty Programu 2 mld PLN w okresie 4 lat, oraz *Umowę gwarancyjną* na mocy której, w związku z podpisanymi do niej aneksami, Gwarant przyjmuje zobowiązanie do obejmowania Obligacji Emitenta na własny rachunek do kwoty 2 mld PLN. Według stanu na 30 czerwca 2017 roku, w związku z podpisanym aneksem, wartość Programu wynosi 3 mld PLN.

W dniu 17 listopada 2015 roku podpisano z PKO Bankiem Polskim SA Umowę Ramową Sprzedaży Wierzytelności. Na jej podstawie w I połowie 2017 roku dokonano nabycia portfeli wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie o wartości 2.230.355 tys. PLN. Szczegółowy opis znajduje się w Notach 15 i 20.

W dniu 9 listopada 2015 roku Bank zawarł z PKO Bankiem Polskim SA oraz z Powszechną Kasą Oszczędności Bank Polski SA – Oddziałem Domem Maklerskim PKO Banku Polskiego *Umowę Programową* dotyczącą ustanowienia przez Bank programu emisji hipotecznych listów zastawnych.

PKO Bank Polski SA pełni również rolę aranzera i dealera w ramach zawartej w dniu 28 września 2016 roku Umowy Programowej, na podstawie której Bank przeprowadził i będzie przeprowadzał zagraniczne emisje listów zastawnych w ramach zatwierdzonego przez Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF) w Luksemburgu Prospektu Emisyjnego Podstawowego PKO Banku Hipotecznego SA.

Ponadto, w ramach transakcji z jednostkami powiązаныmi kapitałowo, PKO BP Finat Sp. z o.o. świadczy usługę prowadzenia ksiąg rachunkowych w zakresie gospodarki własnej oraz usługę kadrowo-płacową, natomiast PKO Leasing SA dostarcza samochody w ramach umowy leasingu.

W okresie sprawozdawczym Bank nie zawierał transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach innych niż rynkowe.

30.2. Transakcje z jednostkami powiązаныmi osobowo

Na 30 czerwca 2017 roku jednostkami powiązаныmi z Bankiem poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Hipotecznego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawało 5 podmiotów, natomiast według stanu na 31 grudnia 2016 roku 4 podmioty.

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 roku oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tymi podmiotami.

30.3. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego PKO Banku Hipotecznego

Świadczenia dla członków Rady Nadzorczej

Członkowie Rady Nadzorczej Banku w związku z pełnionymi funkcjami nie otrzymują wynagrodzenia.

Świadczenia dla członków Zarządu otrzymane, należne oraz potencjalnie należne

	2017								
	Krótkoterminowe świadczenie pracownicze			Pozostałe świadczenie długoterminowe – zmienne wynagrodzenie w formie gotówkowej ³			Płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych		
	Wynagrodzenie 01.01.2017-30.06.2017 ¹	Inne otrzymane 01.01.2017-30.06.2017	Inne należne na 30.06.2017 ²	Otrzymane 01.01.2017-30.06.2017	Inne należne na 30.06.2017	Potencjalnie należne na 30.06.2017	Otrzymane 01.01.2017-30.06.2017	Należne na 30.06.2017	Potencjalnie należne na 30.06.2017
Zarząd Banku	1 061	-	546	-	44	350	240	-	749
Członkowie Zarządu, którzy nie pełnili swoich funkcji w 2017 roku	-	-	-	-	1	2	5	-	2
Razem świadczenia dla Zarządu	1 061	-	546	-	45	352	245	-	751

	2016								
	Krótkoterminowe świadczenie pracownicze			Pozostałe świadczenie długoterminowe – zmienne wynagrodzenie w formie gotówkowej ³			Płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych		
	Wynagrodzenie 01.01.2016-30.06.2016 ¹	Inne otrzymane 01.01.2016-30.06.2016	Inne należne na 30.06.2016 ²	Otrzymane 01.01.2016-30.06.2016	Inne należne na 30.06.2016	Potencjalnie należne na 30.06.2016	Otrzymane 01.01.2016-30.06.2016	Należne na 30.06.2016	Potencjalnie należne na 30.06.2016
Zarząd Banku	780	-	399	-	-	130	-	-	324
Członkowie Zarządu, którzy nie pełnili swoich funkcji w 2016 roku	-	-	-	-	-	3	-	-	8
Razem świadczenia dla Zarządu	780	-	399	-	-	133	-	-	332

¹⁾ Świadczenia obejmują wynagrodzenia zasadnicze, doliczenia z tytułu opieki medycznej z Zakładowego Funduszu Świadczeń Społecznych.

²⁾ Nieodroczonego składnika zmiennego wynagrodzenia (w formie gotówkowej).

³⁾ Odroczonego składnika zmiennego wynagrodzenia (w formie gotówkowej).

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 roku przyznano dla Zarządu Banku za rok 2016 krótkoterminowe i długoterminowe świadczenia pracownicze przyznawane zarówno w formie gotówki, jak również w formie instrumentu finansowego, tj. akcji fantomowych. Jednocześnie, wobec braku podstaw do ograniczenia wysokości środków na wynagrodzenia zmienne ani obniżenia wypłat przyznanych za rok 2015, zostały przyznane świadczenia długoterminowe i wypłacone płatności na bazie akcji potencjalnie należne w 2017 roku.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 roku nie wypłacono Zarządowi Banku świadczeń po okresie zatrudnienia, natomiast w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku w wysokości 138,0 tys. PLN

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Zarówno w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 roku, jak i w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku nie wypłacano świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożytki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 roku oraz od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 roku Bank nie udzielił kredytów, gwarancji lub innych pożytków członkom kierownictwa.

W dniu 4 grudnia 2015 roku Bank nabył portfel wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych, w którego skład wchodził kredyt udzielony jednemu z Członków Rady Nadzorczej Banku. Na 30 czerwca 2017 roku wartość bilansowa kredytu wynosiła 265,7 tys. PLN.

30.4. Zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

Zgodnie z wymogami dyrektywy CRD IV, Rozporządzenia delegowanego Komisji Europejskiej (UE) nr 604/2014 uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady Europy nr 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w zakresie kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji, a także w związku z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania

ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, w Banku obowiązują następujące regulacje określające zasady ustalania zmiennych składników wynagrodzeń:

- Regulamin zmiennych składników wynagrodzeń dla członków Zarządu PKO Banku Hipotecznego SA, przyjęty Uchwałą Rady Nadzorczej,
- Wykaz stanowisk pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji, objętych Regulaminem zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, przyjęty Uchwałą Zarządu Banku,
- Regulamin zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku (MRT), wprowadzony Zarządzeniem Prezesa Zarządu Banku.

Regulaminy opisują tryb przyznawania członkom Zarządu i MRT zmiennych składników wynagrodzeń powiązanych z wynikami i efektami pracy. Zmienne składniki wynagrodzeń za dany okres oceny (rok kalendarzowy) przyznawane są po rozliczeniu celów premiowych. Maksymalna wartość wynagrodzenia zmiennego nie może przekroczyć 100% wynagrodzenia stałego za dany okres oceny.

Wynagrodzenie zmienne jest przyznawane i wypłacane w formie:

- nieodroczonej – w wysokości 60% wynagrodzenia zmiennego (w pierwszym roku po roku kalendarzowym stanowiącym okres oceny),
- odroczonej – w wysokości 40% wynagrodzenia zmiennego (w równych ratach w kolejnych trzech latach po pierwszym roku po okresie oceny).

Przy czym zarówno wynagrodzenie nieodroczone, jak i odroczone, jest przyznawane w równych częściach w formie gotówkowej oraz w formie instrumentu finansowego (tj. akcji fantomowych), których przeliczenie na gotówkę jest dokonywane po okresie retencyjnym, a w przypadku wynagrodzenia odroczonego – po okresie odroczenia. Każdy z naliczonych składników wynagrodzenia zmiennego może zostać obniżony poprzez zastosowanie rozwiązania typu malus obniżającego wielkość należnego wynagrodzenia zmiennego.

Rezerwa na zmienne składniki wynagrodzeń	30.06.2017	31.12.2016
	(za lata 2015-2017)	(za lata 2015-2016)
Zarząd Banku ¹⁾	2 207	1 672
pozostali MRT	1 653	1 279
Razem rezerwa	3 860	2 951
Wynagrodzenie wypłacone w roku	01.01.2017 - 30.06.2017	01.01.2016 - 30.06.2016
	(za lata 2015-2016)	(za rok 2015)
przyznane w formie gotówki		
Zarząd Banku ¹⁾	-	-
pozostali MRT	-	-
przyznane w formie instrumentu finansowego		
Zarząd Banku ¹⁾	245	-
pozostali MRT	60	-
Razem wypłacone	305	-

¹⁾ w tym członkowie Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje

Rezerwa na narzuty związane ze składnikami zmiennymi wynagrodzeń na 30 czerwca 2017 roku wynosiła 330 tys. PLN natomiast na 31 grudnia 2016 roku 243 tys. PLN.

31. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

31.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Bank klasyfikuje poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej do następujących kategorii:

- Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach,
- Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych,
- Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny.

W tabelach poniżej przedstawiono podział aktywów i zobowiązań finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej w podziale na 3 kategorie na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku:

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 30.06.2017	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty finansowe	13	181	-	181	-
CIRS		-	-	-	-
FX-Forward		181	-	181	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat bony pieniężne NBP	14	-	-	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży obligacje Skarzu Państwa	16	563 126	563 126	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		563 307	563 126	181	-
Pochodne instrumenty finansowe	13	103 617	-	103 617	-
CIRS		101 833	-	101 833	-
FX-Forward		232	-	232	-
IRS		1 552	-	1 552	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		103 617	-	103 617	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na 31.12.2016	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Pochodne instrumenty finansowe	13	27 808	-	27 808	-
CIRS		27 709	-	27 709	-
FX-Forward		99	-	99	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	14	79 987	-	79 987	-
bony pieniężne NBP		79 987	-	79 987	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	16	203 019	203 019	-	-
obligacje Skarbu Państwa		203 019	203 019	-	-
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		310 814	203 019	107 795	-
Pochodne instrumenty finansowe	13	113	-	113	-
FX-Forward		113	-	113	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		113	-	113	-

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się różne metody ustalania ich wartości godziwej:

Poziom 1: Ceny kwotowane na aktywnych rynkach

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.

Poziom 2: Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadkach, w których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujące na cenach). Do tej kategorii Bank klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej	Metody (techniki) wyceny	Obserwowalne dane wejściowe
bony pieniężne NBP	Wycena metodą krzywej rentowności	Krzywa rentowności dla bonów pieniężnych zbudowana jest w oparciu o ceny rynkowe, dane rynku pieniężnego oraz rynku transakcji OIS (Overnight index swap).
CIRS, IRS	Wycena metodą krzywej rentowności	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FRA (Forward rate agreement), IRS (Interest Rate Swap), basis swap, kwotowania CDS (Credit Default Swap).
FX-Forward	Wycena metodą krzywej rentowności	Krzywe rentowności zbudowane są w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FX-Forward

Poziom 3: Pozostałe techniki wyceny

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Przeniesienia instrumentów pomiędzy Poziomem 1 a Poziomem 2 występują na podstawie dostępności kwotowania z aktywnego rynku według stanu na koniec okresu sprawozdawczego. Przeniesienie z Poziomu 2 do Poziomu 3 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika obserwowalnego na nieobserwowalny lub zastosowania do wyceny nowego nieobserwowalnego czynnika ryzyka, która jednocześnie skutkuje istotnym wpływem na wycenę instrumentu. Przeniesienie z Poziomu 3 do Poziomu 2 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika nieobserwowalnego na obserwowalny lub gdy wpływ czynnika nieobserwowalnego na wycenę instrumentu przestaje być istotny. Przeniesienia pomiędzy poziomami wyceny następują w dacie i według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 30 czerwca 2017 roku oraz od 1 stycznia 2016 roku do 30 czerwca 2016 roku nie nastąpiły przeniesienia między poziomami w hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

31.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

Bank jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej.

Dla większości instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, ze względu na brak oczekiwanych istotnych różnic pomiędzy wartością bilansową a godziwą, wynikający z charakterystyki tych grup (np. krótkoterminowy charakter, wysoka korelacja z parametrami rynkowymi, krótkie okresy przeszacowania stóp, unikalność instrumentu lub krótki okres od daty emisji) przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to następujących grup instrumentów finansowych:

- kasa, środki w Banku Centralnym

- należności od banków,
- kredyty i pożyczki wobec klientów,
- zobowiązania wobec banków,
- zobowiązania wobec klientów,
- wyemitowane listy zastawne w PLN,
- wyemitowane obligacje.

W związku z emisjami listów zastawnych w EUR, których oprocentowanie jest stałe w okresie, ich wartość godziwa została wyznaczona w oparciu o zaobserwowaną cenę na rynku regulowanym (giełda w Luksemburgu).

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	30.06.2017	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd.	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	22	22
Należności od banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	7 596	7 596
Kredyty i pożyczki wobec klientów, w tym:			11 538 579	11 538 579
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	11 538 579	11 538 579
Zobowiązania wobec banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 031 312	3 031 312
Zobowiązania wobec klientów	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 773	1 773
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	1,3	zdyskontowane przepływy pieniężne, notowania na rynku regulowanym	6 116 818	6 090 750
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 912 507	1 912 507

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2016	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd.	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	16 033	16 033
Należności od banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	12 994	12 994
Kredyty i pożyczki wobec klientów, w tym:			8 247 900	8 247 900
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	8 247 900	8 247 900
Zobowiązania wobec banków	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 431 832	3 431 832
Zobowiązania wobec klientów	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 549	1 549
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych listów zastawnych	1,3	zdyskontowane przepływy pieniężne, notowania na rynku regulowanym	3 232 117	3 207 099
Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 151 216	1 151 216

32. Segmenty działalności

W okresie sprawozdawczym Bank nie prowadził działalności w podziale na segmenty. Cała działalność Banku traktowana jest jako jeden segment.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ZWIĄZANYM Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

33. Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym

Zarządzanie ryzykiem jest kluczowym procesem w PKO Banku Hipotecznym SA. Ma on na celu zapewnienie kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymania w ramach przyjętej przez Bank tolerancji na ryzyko i systemu limitów, w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym z uwzględnieniem rentowności działalności biznesowej. Zakładany poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

33.1. Główne zasady zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA opiera się w szczególności na następujących zasadach:

- proces zarządzania ryzykiem, w tym proces kredytowy, jest określony i regulowany przez strategie, polityki i procedury przyjęte przez Zarząd i Radę Nadzorczą PKO Banku Hipotecznego SA,
- Bank zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka i przeprowadza proces ICAAP (*Internal Capital Adequacy Assessment Proces*) przy czym:
  - proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
  - metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka oraz okresowo weryfikowane i walidowane,
- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem zapewnia niezależność obszaru ryzyka, w tym wyceny nieruchomości i podejmowania decyzji kredytowych od działalności biznesowej,
- proces zarządzania ryzykiem jest zintegrowany z procesami planistycznymi i kontrolingowymi oraz wspiera realizację strategii Banku przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- proces zarządzania ryzykiem jest spójny z zasadami zarządzania ryzykiem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, w tym również w zakresie wykorzystania grupowych modeli ryzyka, dostosowanych do specyfiki działania PKO Banku Hipotecznego oraz zatwierdzonych przez właściwe organy PKO Banku Hipotecznego SA.

33.2. Elementy procesu zarządzania ryzykiem

Na proces zarządzania ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA składają się następujące elementy:

- identyfikacja ryzyka:
polegająca na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł ryzyka oraz oszacowaniu istotności potencjalnego wpływu tego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku,
- pomiar i ocena ryzyka:
obejmujący definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz ilościowej kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, a także ocena ryzyka polegająca na określeniu rozmiarów lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- kontrola ryzyka:
polegająca na określeniu narzędzi wykorzystywanych do diagnozowania lub ograniczania poziomu ryzyka w poszczególnych obszarach działalności Banku. Kontrola ryzyka obejmuje ustalenie dostosowanych do skali i złożoności działalności Banku mechanizmów kontroli ryzyka, w szczególności w postaci strategicznych limitów tolerancji na poszczególne rodzaje ryzyka, których wypełnienie podlega monitorowaniu, a w przypadku ich przekroczenia podejmowane są działania zarządcze,
- prognozowanie i monitorowanie ryzyka:
polegające na sporządzeniu prognoz poziomu ryzyka oraz monitorowaniu odchyłeń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- raportowanie ryzyka:
polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- działania zarządcze:
polegające w szczególności na wydawaniu przepisów wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem, podejmowaniu działań w celu utrzymania zakładanego poziomu ryzyka. Celem podejmowania działań zarządczych jest kształtowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz poziomu ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem obrazuje poniższy schemat:

33.3. Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w PKO Banku Hipotecznym SA oraz najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na poziom ryzyka Banku oraz uchwała przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:

- 1) pierwsza linia obrony, którą stanowi zarządzanie ekspozycją na ryzyko w zakresie podstawowej działalności biznesowej, której ramy stanowią ustanowione limity, zasady wykonywania funkcji kontroli oraz zapewnienia zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi,
- 2) druga linia obrony, którą stanowi system zarządzania ryzykiem, w tym metody, narzędzia, proces i organizacja zarządzania ryzykiem, a także pomiar efektywności działalności,
- 3) trzecia linia obrony, którą stanowi audyt wewnętrzny.

Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiej linii obrony w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszej linii obrony,
- funkcja trzeciej linii obrony jest niezależna od funkcji pierwszej i drugiej linii obrony,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Prezesowi Zarządu.

Jednostki organizacyjne PKO Banku Hipotecznego odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem w zakresie przyznanych kompetencji to:

Biurowisko Ryzyka - odpowiada w szczególności za zarządzanie następującymi rodzajami ryzyka: kredytowym, koncentracji, płynności, stopy procentowej, walutowym, biznesowym, zmian makroekonomicznych oraz za zarządzanie adekwatnością kapitałową, w tym za:

- identyfikację czynników i źródeł ryzyka,
- pomiar, ocenę, kontrolę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka,
- pomiar i ocenę adekwatności kapitałowej,
- analizy rynku nieruchomości oraz zasady wyceny nieruchomości, w tym zasady wyznaczania bankowo-hipotecznego wartości nieruchomości (BHWN),
- zarządzanie wierzytelnościami trudnymi oraz podejmowanie efektywnych działań w celu odzyskania tych wierzytelności,
- współpracę z organami nadzoru w ramach obszaru ryzyka (BION, inspekcje, wyjaśnienia, ankiety, etc.).

Zespół ds. Zgodności odpowiada w szczególności za kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz identyfikację tego ryzyka w Banku, we współpracy z komórkami organizacyjnymi Banku projektującymi przepisy wewnętrzne i nadzorującymi procesy.

Stanowisko ds. ryzyka operacyjnego odpowiada w szczególności za koordynację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym jego identyfikację, pomiar, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie oraz za koordynację realizacji działań zarządczych dotyczących ryzyka operacyjnego.

Stanowisko ds. walidacji modeli odpowiada w szczególności za zarządzanie ryzykiem modeli, walidację modeli ryzyka oraz wdrożenie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem modeli w Banku.

Stanowisko ds. komunikacji odpowiada w szczególności za kształtowanie systemu zarządzania ryzykiem utraty reputacji oraz zarządzanie tym ryzykiem w Banku.

Zarządzanie ryzykiem wspierają komitety:

Komitete ds. Ryzyka – wspierający Radę Nadzorczą

- opiniuje całościowo bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka, strategiczne kierunki i zadania w zakresie ryzyka w kontekście Strategii Banku i uwarunkowań wynikających z sytuacji makroekonomicznej oraz otoczenia regulacyjnego,
- monitoruje zgodność polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią Banku i planem finansowym,
- monitoruje integralność, adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem, adekwatność kapitałową i wdrażanie obowiązujących w Banku zasad zarządzania ryzykiem zgodnie ze Strategią Banku,

- analizuje wykorzystanie strategicznych limitów tolerancji na ryzyko określonych w Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Hipotecznym SA, opracowuje odpowiednie wytyczne a także okresowo weryfikuje realizację strategii zarządzania ryzykiem,
- wspiera Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem przez formułowanie opinii w sprawie adekwatności kapitałowej, zasad oceny zdolności kredytowej, modeli ryzyka oraz modelu pomiaru utraty wartości.

Komitet Audytu i Finansów – wspierający Radę Nadzorczą

- monitoruje i wydaje opinie w zakresie adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym audytu wewnętrznego, systemu zarządzania ryzykiem oraz efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”) – wspierający Zarząd Banku

- monitoruje i opiniuje limity tolerancji i progi ostrzegawcze dla poszczególnych rodzajów ryzyka, najważniejsze regulacje z obszaru zarządzania ryzykiem oraz modele i parametry ryzyka, w tym parametry portfelowe wykorzystywane do ustalania odpisów i rezerw,
- wydaje rekomendacje lub opinie dla Zarządu lub Rady Nadzorczej m.in. w zakresie kształtowania struktury aktywów i pasywów Banku, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, kapitałem oraz polityki cenowej.

Komitet Kredytowy („KK”) – wspierający Zarząd Banku

- podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych, znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu,
- podejmuje decyzje w sprawie akceptacji nabywanych przez Bank wierzycelności,
- wydaje rekomendacje i podejmuje decyzje w zakresie zarządzania wierzycelnościami trudnymi

Komitet ds. Ryzyka, KZAP, Zarząd i Rada Nadzorcza są odbiorcami cyklicznych raportów dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka.

33.4. Identyfikacja istotnych rodzajów ryzyka

Istotność poszczególnych rodzajów ryzyka ustalana jest na poziomie Banku

Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ danego rodzaju ryzyka na działalność Banku, przy czym rozróżniane są trzy typy rodzajów ryzyka:

- istotne – podlegające aktywnemu zarządzaniu,
- potencjalnie istotne – dla nich przeprowadza się monitoring istotności,
- inne niezdefiniowane lub niewystępujące w Banku rodzaje ryzyka (nieistotne i niemonitorowane).

Na podstawie informacji ilościowych i jakościowych, cyklicznie dokonywana jest w Banku ocena istotności poszczególnych rodzajów ryzyka. Wynikiem oceny jest przypisanie danemu rodzajowi ryzyka właściwej kategorii: ryzyko istotne/ ryzyko potencjalnie istotne/ ryzyko nieistotne. Monitoring i ocena istotności dokonywane są również w przypadku każdej istotnej zmiany zakresu lub profilu działalności Banku.

W Banku następujące rodzaje ryzyka zostały uznane za istotne:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko biznesowe,
- 5) ryzyko zmian makroekonomicznych,
- 6) ryzyko modeli,
- 7) ryzyko kapitałowe, w tym ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- 8) ryzyko braku zgodności.

Dotatkowo, następujące rodzaje ryzyka zostały uznane przez Bank za potencjalnie istotne:

- 1) ryzyko koncentracji,
- 2) ryzyko stopy procentowej,
- 3) ryzyko walutowe,
- 4) ryzyko kredytowe – koncentracji,
- 5) ryzyko kredytowe – rezydualne,
- 6) ryzyko utraty reputacji.

Dla potencjalnie istotnych rodzajów ryzyka Bank określił i monitoruje kryteria istotności. Spełnienie kryteriów istotności spowoduje uznanie danego rodzaju ryzyka za istotne dla Banku.

Bank w Strategii Zarządzania Ryzykiem zdefiniował szereg limitów strategicznych oraz wewnętrznych limitów ostrzegawczych definiujących apetyt na poszczególne rodzaje ryzyka. Bank na bieżąco monitoruje te limity. W okresie objętym sprawozdaniem finansowym żaden z limitów strategicznych lub ostrzegawczych nie został przekroczony.

34. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia straty w wyniku niewywiązania się klienta z zobowiązań wobec Banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzycelności Banku w wyniku pogorszenia się zdolności klienta do obsługi zobowiązań. Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest ograniczenie strat na portfelu kredytowym oraz minimalizacja ryzyka wystąpienia ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przy zachowaniu oczekiwanego poziomu dochodowości i wartości portfela kredytowego.

PKO Bank Hipoteczny SA posiada zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które mają na celu właściwą ocenę ryzyka transakcji kredytowej na etapie wniosku o udzielanie kredytu oraz w trakcie życia transakcji (monitoring), jak również mają na celu odpowiednie zabezpieczenie poprzez stosowanie odpowiednich technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Właściwą realizację zasad zapewniają skuteczne metody zarządzania ryzykiem kredytowym. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB), tzn. zaawansowanej metody pomiaru ryzyka kredytowego. W przyszłości Bank będzie dążył do wdrożenia metod IRB, po uprzednim uzyskaniu stosownej zgody organu nadzorczego.

34.1. Pomiar i ocena ryzyka kredytowego

PKO Bank Hipoteczny dokonuje pomiaru i oceny ryzyka kredytowego na poziomie pojedynczej transakcji kredytowej oraz na poziomie portfelowym.

Pomiar i ocena ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej dokonywana jest przez PKO Bank Hipoteczny SA z wykorzystaniem grupowych modeli ryzyka dostosowanych do specyfiki działania PKO Banku Hipotecznego SA oraz zatwierdzonych przez właściwe organy PKO Banku Hipotecznego SA. Grupowe modele ryzyka wykorzystywane w PKO Banku Hipotecznym SA to modele stosowane również przez PKO Bank Polski SA, które bazują na danych aplikacyjnych, behawioralnych oraz danych z Biura Informacji Kredytowej. Przegląd (monitoring) modeli i ich walidacja są dokonywane osobno na bazie portfela Banku, portfela PKO Banku Polskiego SA i połączonych portfeli obu banków.

Zasady i zakres współpracy w ramach Grupy PKO Banku Polskiego w zakresie grupowych modeli ryzyka określają zapisy zawartej z PKO Bankiem Polskim SA Umowy outsourcingowej opisanej w Nocie 30.1.

W bieżącym procesie kredytowym, w ramach oceny ryzyka pojedynczej transakcji kredytowej Bank ocenia ryzyko kredytowe w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę historii kredytowej klienta dokonywaną w oparciu o dane z wewnętrznych oraz zewnętrznych baz danych.

W przypadku nabywania wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych od PKO Banku Polskiego SA, Bank również dokonuje oceny ryzyka kredytowego transakcji będących przedmiotem nabycia, zgodnie z obowiązującą w Banku metodyką oceny nabywanych wierzytelności. W szczególności Bank ocenia: zdolność kredytową klienta według danych na moment udzielania przez PKO Bank Polski SA kredytu będącego przedmiotem przelewu, bieżącą ocenę scoringu behawioralnego (wyznaczoną w oparciu o grupowy model scoringowy) oraz bieżącą terminowość spłat, eliminując wierzytelności niespełniające kryteriów metodyki.

Dodatkowo portfele nabywanych wierzytelności podlegają wycenieniu przeprowadzanej przez niezależną stronę trzecią, w celu zabezpieczenia obiektywnej oceny wartości nabywanych portfeli. W ramach tej wyceny dokonywana jest również ocena kosztów ryzyka, spodziewanych na danym portfelu wierzytelności, która znajduje odzwierciedlenie w finalnej cenie jaką Bank płaci za dany portfel wierzytelności.

W celu określenia ryzyka kredytowego na poziomie portfelowym, Bank wykorzystuje następujące metody pomiaru i wyceny ryzyka:

- prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD),
- stratę w przypadku niewypłacalności (LGD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- udział i strukturę kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR),
- wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (według MSR) odpisami (coverage ratio),
- koszt ryzyka (RC),
- analizy typu vintage.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na wyznaczenie poziomu odpisów z tytułu utraty wartości.

Bank przeprowadza analizy oraz testy warunków skrajnych dotyczące wpływu potencjalnych zmian w otoczeniu makroekonomicznym na jakość portfela kredytowego Banku a wyniki prezentuje w raportach dla organów Banku. Powyższe informacje umożliwiają identyfikowanie i podejmowanie działań ograniczających negatywne skutki wpływu niekorzystnych sytuacji rynkowych na wynik Banku.

34.2. Utrata wartości ekspozycji kredytowych

PKO Bank Hipoteczny SA dokonuje miesięcznego przeglądu ekspozycji kredytowych w celu zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz utworzenia odpisów lub rezerw.

W zależności, czy dla danej ekspozycji kredytowej rozpoznano przesłankę indywidualnej utraty wartości stosowana jest odpowiednia metoda szacowania wysokości odpisów. Zdarzeniami uznawanymi za przesłanki indywidualnej utraty wartości są w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek dłuższe niż 90 dni,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności (przesłanka rozpoznawana jest, gdy udzielone klientowi udogodnienia wymuszone są względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z jego trudności finansowych).

Przy określaniu okresu przeterminowania kredytu uwzględniane są kwoty niespłaconych w terminie odsetek lub rat kapitałowych przekraczające ustalone wartości progowe.

Rozpoznanie przesłanki indywidualnej utraty wartości w odniesieniu do ekspozycji z tytułu kredytu hipotecznego udzielonego osobie lub osobom fizycznym implikuje konieczność rozpoznania jej w odniesieniu do wszystkich ekspozycji hipotecznych współkredytobiorców tego kredytu (indywidualnych i wspólnych) chyba, że do spłaty tych kredytów są oprócz nich zobowiązane (jako współkredytobiorcy) inne osoby, w odniesieniu do których Bank nie posiada żadnych ekspozycji spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości. W ramach tej reguły sprawdzane są zarówno ekspozycje Banku jak i PKO Banku Polskiego S.A.

34.3. Metody oszacowania utraty wartości

W PKO Banku Hipotecznym SA stosowane są obecnie dwie metody szacowania utraty wartości:

- metoda portfelowa, stosowana dla kredytów, dla których stwierdzono przesłankę indywidualnej utraty wartości,
- metoda grupowa (IBNR), stosowana dla kredytów, w odniesieniu do których nie zidentyfikowano przesłanek indywidualnej utraty wartości, ale stwierdzono możliwość wystąpienia poniesionych ale nierozpoznanych strat.

Odpis z tytułu utraty wartości bilansowej ekspozycji kredytowej jest różnicą pomiędzy wartością bilansową ekspozycji, a wartością bieżącą oczekiwaną, przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji, oszacowaną z wykorzystaniem grupowych parametrów ryzyka.

34.4. Rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe

Rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

Przy ustalaniu rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe Bank wykorzystuje metodę portfelową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości) lub grupową (jeśli ekspozycja spełnia przesłanki grupowej utraty wartości).

Rezerwę ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego (od daty, na którą dokonywana jest ocena, do daty wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę indywidualnej utraty wartości), a wartością bieżącą oczekiwanym przyszłym przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania, oszacowaną z wykorzystaniem grupowych parametrów ryzyka.

Strukturę portfela kredytowego oraz utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych PKO Banku Hipotecznego prezentuje tabela w Nocie 15 „Kredyty i pożyczki wobec klientów”.

34.5. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka kredytowego

34.5.1. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniższe zestawienie przedstawia maksymalne narażenie Banku na ryzyko kredytowe dla pozycji bilansowych i pozabilansowych bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe	30.06.2017	31.12.2016
Kasa, środki w Banku Centralnym	22	16 033
Należności od banków	7 596	12 994
Kredyty i pożyczki wobec klientów	11 538 579	8 247 900
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	0	79 987
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	563 126	203 019
Ekspozycja bilansowa - razem	12 109 323	8 559 933
Zobowiązania do udzielenia kredytów	745 579	611 793
Ekspozycja pozabilansowa - razem	745 579	611 793

34.5.2. Należności od banków

W poniższej tabeli przedstawiono należności od banków.

Należności od banków	30.06.2017	31.12.2016
Należności nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	7 596	12 994
Razem brutto	7 596	12 994
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	-
Razem netto	7 596	12 994

W Banku nie występują należności od banków przeterminowane lub z rozpoznaną utratą wartości. Obecnie Bank zawiera transakcje międzybankowe jedynie z PKO Bankiem Polskim SA i ocenia, że ryzyko kredytowe wynikające z tych transakcji jest istotnie ograniczone, w związku z czym Bank nie tworzy z tego tytułu odpisów na poniesione, ale nie rozpoznane straty (IBNR).

34.5.3. Kredyty i pożyczki wobec klientów

Poniższe zestawienie prezentuje jakość portfela kredytów wobec klientów.

Kredyty i pożyczki wobec klientów	30.06.2017	31.12.2016
Kredyty nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	11 491 181	8 227 317
Kredyty przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	49 904	22 342
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości	754	-
Razem brutto	11 541 839	8 249 659
Odpis na kredyty nieprzeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	(2 433)	(1 543)
Odpis na kredyty przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości	(628)	(216)
Odpis na kredyty z rozpoznaną utratą wartości	(199)	-
Razem netto	11 538 579	8 247 900

Wartość bilansową portfela kredytów bez rozpoznanej utraty wartości przedstawia poniższe zestawienie.

Kredyty i pożyczki wobec klientów, bez rozpoznanej utraty wartości	30.06.2017	31.12.2016
nieprzeterminowane	11 491 181	8 227 317
do 30 dni	47 844	21 263
od 31 do 60 dni	1 718	1 079
od 61 do 90 dni	343	-
Razem brutto	11 541 085	8 249 659

34.5.4. Praktyki forbearance

Bank jako *forbearance* traktuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem lub emitentem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową. Są to działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innym przypadku nie byłyby przyznane. Celem działań *forbearance* jest przywrócenie dłużnikowi zdolności wywiązania się z zobowiązań wobec Banku oraz

maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie możliwie najwyższych odzysków, przy jednoczesnym ograniczaniu do minimum ponoszonych w związku z tym kosztów.

Działalność *forbearance* polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalone wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą polegać w szczególności na:

- rozłożeniu zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmianie formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- wydłużeniu okresu kredytowania,
- zmianie oprocentowania,
- zmianie wysokości marży,
- redukcji wierzytelności.

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi umowy *forbearance* wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną. Elementem procesu *forbearance* jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach).

Umowy *forbearance* są na bieżąco monitorowane. Jeśli w odniesieniu do wynikających z nich ekspozycji kredytowych rozpoznaje się utratę wartości, tworzone są na nie odpisy aktualizujące – odzwierciedlające identyfikowaną stratę.

Ekspozycje ze statusem *forbearance* klasyfikowane jako nieobsługiwane włącza się do portfela ekspozycji obsługiwanych, gdy spełnione są łącznie warunki:

- wierzytelność nie spełnia przesłanki indywidualnej utraty wartości i nie rozpoznaje się w odniesieniu do niej utraty wartości,
- upłynęło przynajmniej 12 miesięcy od zawarcia umowy restrukturyzacyjnej,
- umową restrukturyzacyjną objęto całość zadłużenia,
- dłużnik wykazał zdolność do wywiązania się z warunków umowy restrukturyzacyjnej.

Ekspozycje przestają spełniać kryteria ekspozycji ze statusem *forbearance*, gdy spełnione są łącznie warunki:

- upłynęło przynajmniej 24 miesiące od włączenia ekspozycji *forborne* do portfela ekspozycji obsługiwanych (okres warunkowy),
- na koniec okresu warunkowego, o którym mowa powyżej, klient nie posiada zadłużenia przeterminowanego wobec Banku przekraczającego 30 dni,
- nastąpiła terminowa spłata przynajmniej 12 rat w docelowej wysokości.

Na 30 czerwca 2017 oraz 31 grudnia 2016 roku w portfelu Banku nie występowały ekspozycje podlegające *forbearance*.

34.5.5. Zabezpieczenia

Ze względu na specjalistyczny charakter działalności, Bank przykładą szczególną rolę do monitorowania wartości zabezpieczeń. Dlatego też, kluczową rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego. Polityka zabezpieczeń hipotecznych ma na celu należyte zabezpieczenie ryzyka kredytowego, na jakie narażony jest Bank, w tym ustanowienie zabezpieczeń hipotecznych dających możliwie najwyższy poziom odzysku w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Bank jako obowiązkowe prawne zabezpieczenie spłaty udzielonego bądź nabytego kredytu przyjmuje:

- hipotekę na nieruchomości, wpisaną w księdze wieczystej na pierwszym miejscu,
- cesję praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości obciążonej hipoteką na rzecz Banku.

Polityka Banku w zakresie zabezpieczeń kredytowych i ich wyceny uwzględnia zapisy ustaw: prawo bankowe, o listach zastawnych i bankach hipotecznych, o księgach wieczystych i hipotece. Dodatkowo, do kwestii zabezpieczeń prawnych odnoszą się zalecenia i rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego, w tym rekomendacja F, S i J oraz zapisy wewnętrznych regulacji bankowych. Konstruując politykę zabezpieczeń, Bank uwzględnia również bieżącą i prognozowaną sytuację na rynku nieruchomości, która podlega cyklicznej analizie i monitorowaniu. Na wypadek pogorszenia koniunktury i spadku ceny rynkowych, Bank wypracował progi ostrzegawcze, których przekroczenie uruchamia dodatkowe działania zwiększające bezpieczeństwo Banku.

Bank posiada i stosuje Regulamin ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, wydany na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o listach zastawnych i bankach hipotecznych, z uwzględnieniem zapisów Rekomendacji F dotyczącej podstawowych kryteriów stosowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego przy zatwierdzaniu regulaminów ustalania bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości wydawanych przez banki hipoteczne.

Bankowo-hipoteczna wartość nieruchomości (BHWN) jest to ustalona przez Bank wartość, która w ocenie Banku odzwierciedla poziom ryzyka związanego z nieruchomością jako przedmiotem zabezpieczenia kredytów oraz służy do określenia kwoty, do jakiej może być udzielony lub nabyty kredyt zabezpieczony hipoteką na danej nieruchomości lub do decyzji, czy wierzytelność zabezpieczona na przedmiotowej nieruchomości może być nabyta przez Bank.

PKO Bank Hipoteczny SA ustala BHWN w oparciu o ekspertyzę bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości. Ekspertyza wykonywana jest z zachowaniem należytej staranności i ostrożności. Uwzględnia ona jedynie te cechy nieruchomości i nakłady konieczne do jej budowy, które będą miały charakter trwały i przy założeniu racjonalnej eksploatacji będą możliwe do uzyskania przez każdego posiadacza nieruchomości. W ekspertyzie, sporządzonej na określoną datę, udokumentowane są założenia i parametry przyjęte do analizy, proces ustalania BHWN i wynikająca z niego propozycja BHWN. Ekspertyza uwzględnia analizy i prognozy dotyczące parametrów specyficznych dla danej nieruchomości, które mają wpływ na ocenę ryzyka kredytowego, a także czynniki o charakterze ogólnym np.: rozwój liczby ludności, stopę bezrobocia, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Zarząd Banku przynajmniej raz w roku, weryfikuje i ustala minimalne wartości korekt stosowanych obligatoryjnie w procesie sporządzania ekspertyzy i ustalania BHWN. Zasadność minimalnej korekty z tytułu antycypowanych spadków cen nieruchomości jest monitorowana kwartalnie. W przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia istotnych zmian na rynku nieruchomości Bank koryguje minimalne wartości korekt stosowanych obligatoryjnie w procesie sporządzania ekspertyzy i ustalania BHWN.

Bank cyklicznie, z częstotliwością kwartalną przygotowuje i udostępnia osobom sporządzającym ekspertyzy oraz dokonującym ustalenia bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości analizy rynku nieruchomości, uwzględniające uwarunkowania makroekonomiczne, trendy cenowe, demograficzne, otoczenie regulacyjne, oraz dane dotyczące popytu i podaży nieruchomości.

34.6. Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka kredytowego. Raportowanie ryzyka kredytowego obejmuje cykliczne informowanie o strukturze oraz skali narażenia na ryzyko portfela kredytowego Banku. Raporty przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

34.7. Działania zarządcze dotyczące ryzyka kredytowego

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w PKO Banku Hipotecznym SA należą w szczególności:

- strategiczne i wewnętrzne limity tolerancji (portfelowe),
- minimalne warunki transakcji (m.in. maksymalna wartość LtV, maksymalna kwota kredytu, wymagany wkład własny klienta, wymagane zabezpieczenie, kwota pojedynczego kredytu do wartości BHWN),
- system scoringowy, w tym określone punkty odciążenia (minimalna liczba punktów scoringowych pozwalająca na akceptację transakcji kredytowej),
- limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku – limity określające tolerancję Banku na ryzyko kredytowe wynikające między innymi z Rekomendacji S (takie jak np. akceptowany przez Radę Nadzorczą poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i finansowych do dochodu klienta),
- limity kompetencyjne – określające maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku),
- minimalne marże kredytowe, uwzględniające koszty ryzyka kredytowego.

Szczególną rolę w ustanawianiu minimalnych warunków transakcji stanowi polityka zabezpieczeń w zakresie ryzyka kredytowego, zgodnie z którą podstawowym elementem ograniczającym straty kredytowe związane z brakiem możliwości klientów do spłaty swoich zobowiązań wobec Banku są zabezpieczenia hipoteczne na kredytowanych nieruchomościach, przy czym Bank kieruje się nadrzędną zasadą, iż zabezpieczenia przyjmowane są tylko jako instrument wsparcia kredytu i nie mogą być wykorzystane jako substytut zdolności klienta do regulowania swoich zobowiązań.

35. Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Ryzyko koncentracji jest analizowane w Banku w odniesieniu do działalności kredytowej i definiowane jako zagrożenie wynikające z nadmiernego zaangażowania Banku w:

- ekspozycje wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów,
- ekspozycje podlegające wspólnym lub skorelowanym czynnikom ryzyka,

charakteryzujące się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej Banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem koncentracji Bank dokonuje cyklicznej identyfikacji ryzyka, jego pomiaru, kontroli, monitorowania i raportowania.

Mając na uwadze wysoki stopień rozproszenia portfela Banku pod względem ekspozycji pojedynczych klientów, Bank identyfikuje i ocenia ryzyko koncentracji analizując strukturę portfela względem czynników ryzyka (cech ekspozycji) istotnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego i na tej podstawie wyodrębnił grupy ekspozycji, których nadmierna koncentracja jest niepożądana i w skrajnych warunkach może generować straty przewyższające apetyt na ryzyko kredytowe Banku.

Pomiar i kontrola ryzyka koncentracji w PKO Banku Hipotecznym SA dokonywane są poprzez ustalenie wielkości zaangażowania, które generuje ryzyko koncentracji oraz odniesienie tej wielkości do ustalonych limitów wynikających z przepisów prawa oraz limitów wewnętrznych.

Wewnętrzne limity zaangażowań określone są w stosunku do wielkości funduszy własnych Banku oraz w stosunku do łącznej ekspozycji kredytowej Banku i odzwierciedlają przyjęty przez Bank apetyt na ryzyko kredytowe z uwzględnieniem warunków normalnych oraz skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko koncentracji stosując następujące limity, których wykorzystanie jest monitorowane i raportowane w cyklach miesięcznych:

- limit zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- limit koncentracji wiarygodności wewnętrznych,
- limit zaangażowania w ekspozycje kredytowe wobec klientów pozyskujących dochody z działalności gospodarczej,
- limit zaangażowania w ekspozycje kredytowe gdzie poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i finansowych do dochodu klienta wynosi powyżej 50%.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Bank nie przekroczył żadnego z limitów koncentracji.

Struktura portfela wg LtV

Kredyty i pożyczki wobec klientów wg LtV	30.06.2017	31.12.2016
0% - 50%	29%	31%
51% - 60%	16%	17%
61% - 70%	18%	19%
71% - 80%	23%	23%
80% - 90%	14%	10%
90% - 100%	0%	0%
Razem brutto	100%	100%

W tabeli uwzględniono indeksację wartości rynkowej nieruchomości.

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty na temat ryzyka koncentracji. Raporty przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

36. Zarządzanie ryzykiem rynkowym

W działalności PKO Banku Hipotecznego występują następujące rodzaje ryzyka rynkowego:

- ryzyko stopy procentowej, definiowane jako ryzyko poniesienia straty na pożyczkach bilansowych i pozabilansowych Banku wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w wyniku zmian stóp procentowych na rynku,
- ryzyko walutowe, definiowane jako ryzyko poniesienia straty z tytułu zmian kursów walutowych, generowane przez utrzymywanie otwartych pozycji w poszczególnych walutach.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczenie ewentualnych strat z tytułu zmian rynkowych stóp procentowych do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych, m.in. z punktu widzenia dopasowania terminów oraz dat przeszacowania.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie ewentualnych strat z tytułu zmian kursów walut do akceptowalnego poziomu poprzez odpowiednie kształtowanie struktury walutowej pozycji bilansowych oraz pozabilansowych, w tym z wykorzystaniem instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko walutowe i/lub stopy procentowej.

W PKO Banku Hipotecznym SA ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe podlegają okresowej ocenie istotności, co wynika z modelu biznesowego Banku. Sposób monitorowania oraz narzędzia zarządzania tymi ryzykami są uzależnione od oceny istotności tych ryzyk.

W obecnej fazie działalności Banku zarówno ryzyko walutowe jak i ryzyko stopy procentowej zostały uznane za potencjalnie istotne i niewymagające pokrycia kapitałem wewnętrznym. Wynika to ze stosunkowo niewielkiej ekspozycji Banku na te ryzyka. Niewielka ekspozycja Banku na te ryzyka jest efektem odpowiedniego zarządzania pozycją walutową oraz wrażliwością Banku na ryzyko stopy procentowej, m.in. wykorzystując transakcje pochodne (IRS oraz CIRS) w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

36.1. Pomiar i ocena ryzyka rynkowego

36.1.1. Pomiar ryzyka stopy procentowej

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank w szczególności wykorzystuje miarę wrażliwości dochodu odsetkowego (WDO), miarę wrażliwości wartości rynkowej (BPV), testy warunków skrajnych oraz raporty luki przeszacowań.

Wrażliwość dochodu odsetkowego (WDO) jest miarą określającą zmianę dochodu odsetkowego wynikającą ze skokowej zmiany stóp procentowych, a wrażliwość wartości rynkowej (BPV) jest miarą określającą wpływ takiej zmiany na wartość ekonomiczną kapitału. Miary te uwzględniają zróżnicowanie terminów przeszacowań poszczególnych pozycji odsetkowych w każdym kolejnym przedziale czasowym.

Testy warunków skrajnych (stress-testy) służą do oszacowania potencjalnych strat wynikających z utrzymywanej struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w przypadku wystąpienia sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są równoległe przesunięcia krzywych stóp procentowych o ± 50 p.b., ± 100 p.b. i ± 200 p.b.

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje które nie podlegają wycenie do wartości rynkowej (np. kredyty) oraz instrumenty pochodne ujmowane są w wartościach będących podstawą naliczanych odsetek.

Zaprezentowany poniżej raport luki przeszacowań obejmuje aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe wrażliwe na zmiany stóp procentowych. Nie ujęto w nich transakcji pozabilansowych niewrażliwych na ryzyko stopy procentowej oraz funduszy własnych Banku, należności od banków w formie środków na rachunkach bieżących oraz przekroczeń salda w rachunku bieżącym.

(tys. PLN)	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
30.06.2017								
Pozycje aktywne, w tym:	4 303 803	7 750 309	1 936	2 768	4 855	-	-	12 063 671
papiery wartościowe	566 135	-	-	-	-	-	-	566 135
należności od banków	-	-	-	-	-	-	-	-
należności od klientów	3 737 668	7 750 309	1 936	2 768	4 855	-	-	11 497 536
Pozycje pasywne, w tym:	1 630 768	4 123 167	719 000	-	-	2 378 250	2 218 913	11 070 098
zobowiązania wobec banków	581 868	2 440 367	-	-	-	-	-	3 022 235
emisje listów zastawnych	500 000	1 030 000	-	-	-	2 378 250	2 218 913	6 127 163
emisje obligacji	548 900	652 800	719 000	-	-	-	-	1 920 700
Pozycje aktywne z tyt. instrumentów pochodnych				1 260	1 309	2 379 958	2 218 811	4 601 337
Pozycje pasywne z tyt. instrumentów pochodnych	2 130 903	2 528 309	-	1 193	1 211	8 560	571	4 670 747
Luka okresowa	542 131	1 098 832	(717 064)	2 835	4 953	(6 852)	(673)	
Luka skumulowana	542 131	1 640 963	923 900	926 735	931 688	924 836	924 163	
31.12.2016								
Pozycje aktywne, w tym:	2 963 311	5 537 893	797	1 942	5 671	642	-	8 510 256
papiery wartościowe	285 501	-	-	-	-	-	-	285 501
należności od banków	-	-	-	-	-	-	-	-
należności od klientów	2 677 810	5 537 893	797	1 942	5 671	642	-	8 224 755
Pozycje pasywne, w tym:	1 969 574	3 399 478	235 000	-	-	-	2 212 000	7 816 052
zobowiązania wobec banków	1 286 074	2 131 978	-	-	-	-	-	3 418 052
emisje listów zastawnych	500 000	530 000	-	-	-	-	2 212 000	3 242 000
emisje obligacji	183 500	737 500	235 000	-	-	-	-	1 156 000
Pozycje aktywne z tyt. instrumentów pochodnych	-	-	765	-	1 174	3 695	2 210 823	2 216 457
Pozycje pasywne z tyt. instrumentów pochodnych	-	2 154 809	773	-	1 161	3 482	6 036	2 166 261
Luka okresowa	993 737	(16 394)	(234 211)	1 942	5 684	855	(7 213)	
Luka skumulowana	993 737	977 343	743 132	745 074	750 758	751 613	744 400	

36.1.2. Pomiar ryzyka walutowego

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank w szczególności wykorzystuje indywidualne i zagregowane pozycje walutowe oraz testy warunków skrajnych.

Testy warunków skrajnych (stress-testy) służą do oszacowania potencjalnej straty z zajętych pozycji walutowych w przypadku wystąpienia nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są scenariusze hipotetyczne - w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (20-procentową oraz 50-procentową).

Wielkość pozycji walutowych dla poszczególnych walut prezentuje poniższa tabela (w tys. PLN).

Pozycja walutowa	30.06.2017	31.12.2016
EUR	(2)	0
USD	0	0
CHF	-	-
GBP	-	-

36.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka rynkowego

Ekspozycja PKO Banku Hipotecznego SA na ryzyko rynkowe na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku kształtowała się w ramach przyjętych limitów strategicznych i wewnętrznych.

Ryzyko stopy procentowej było niewysokie i zdeterminowane niedopasowaniem terminów przeszacowań stóp procentowych aktywów i zobowiązań Banku w najbliższych terminach przeszacowania (do 3 miesięcy).

W przypadku ryzyka walutowego, Bank na bieżąco zamyka wszelkie otwarte pozycje walutowe, a istniejące w Banku procedury kontroli i raportowania istotnie ograniczają wpływ zmian kursów walut na wynik finansowy Banku, stąd ryzyko walutowe na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku było nieznaczące.

Ryzyko rynkowe uznawane jest w Banku jako ryzyko potencjalnie istotne, na które Bank zacznie szacować kapitał wewnętrzny po przekroczeniu jednego z poniższych progów:

Rodzaj progu	Formuła kalkulacji	Próg	30.06.2017		31.12.2016	
			Poziom	Wykorzystanie	Poziom	Wykorzystanie
wrażliwość Banku na ryzyko stopy procentowej	$\frac{\sum BPV_i \times 100}{\text{fundusze własne}}$	1,00%	0,446%	44,60%	0,493%	49,34%
wrażliwość Banku na ryzyko walutowe	$\frac{\sum PW_i \times 10\%}{\text{fundusze własne}}$	0,10%	0,001%	1,04%	0,000%	0,00%

gdzie:

BPV_i - to tzw. wartość punktu bazowego, czyli wyrażona w wartościach pieniężnych zmiana wartości godziwej instrumentu finansowego, która wynika z równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o jeden punkt bazowy w walucie „i”

PW_i - to pozycja walutowa w walucie „i” wyrażona w PLN

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym żaden z powyższych progów nie został przekroczony.

36.3. Raportowanie ryzyka rynkowego

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka rynkowego w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko rynkowe oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko przedstawiane są Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

36.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka rynkowego

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem rynkowym w PKO Banku Hipotecznym SA należą:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym,
- limity i wartości progowe na ryzyko rynkowe m.in. na wrażliwość cenową oraz pozycje walutowe,
- określenie dopuszczalnych typów transakcji opartych na stopie procentowej oraz transakcji walutowych.

Bank monitoruje poziom istotności ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego oraz ustanowił poziomy graniczne, po przekroczeniu których dany rodzaj ryzyka rynkowego wpisany zostanie na listę rodzajów ryzyka podlegających pokryciu kapitałem wewnętrznym.

Bank zarządza ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym odpowiednio poprzez dopasowanie struktury terminowej przeszacowania oraz struktury walutowej aktywów i źródeł finansowania (hedging naturalny) oraz, w razie potrzeby, stosuje transakcje zabezpieczające (transakcje pochodne).

37. Zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania

Ryzyko płynności i finansowania to ryzyko braku możliwości terminowego wywiązania się z zobowiązań w wyniku braku płynnych środków. Sytuacja braku płynności może wynikać z niewłaściwej struktury bilansu, niedopasowania przepływów pieniężnych, nieotrzymania płatności od kontrahentów, braku możliwości prolongowania zapadających lub pozyskania nowych środków z emisji obligacji niezabezpieczonych i listów zastawnych lub innych wydarzeń na rynku.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest wywiązywanie się z bieżących i przyszłych (również potencjalnych) zobowiązań z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego poprzez kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych w sposób zapewniający niezbędną wysokość środków finansowych, natomiast celem zarządzania ryzykiem finansowania jest zapewnienie dywersyfikacji posiadanych przez Bank źródeł finansowania z punktu widzenia ich koncentracji podmiotowej, instrumentu, rynku lub terminu wymagalności oraz zapewnienie dostępu do rynków finansowania krótko, średnio i długoterminowego.

Bank zarządza ryzykiem płynności w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnio i długoterminowej. Podstawą polityki PKO Banku Hipotecznego w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych, zapewnienie pozabilansowych, bezwarunkowych instrumentów wsparcia płynności oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania (w szczególności środków pochodzących z emisji listów zastawnych oraz środków pochodzących od podmiotu dominującego). W ramach zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego i emisję obligacji własnych niezabezpieczonych, natomiast na potrzeby zarządzania bilansowym niedopasowaniem walutowych wykorzystuje się również transakcje pochodne.

Proces zarządzania ryzykiem płynności jest wkomponowany w proces zarządzania ryzykiem opisany w Nocie 33.2.

Nadzór nad polityką zarządzania płynnością pełni Rada Nadzorcza Banku, która analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów wewnętrznych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności. Rada Nadzorcza zapewnia, by Zarząd podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów oraz zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie płynności.

Zarząd Banku nadzoruje proces zarządzania ryzykiem płynności, zatwierdzając zestaw limitów strategicznych określa tolerancję na ryzyko płynności oraz dokonuje, przynajmniej raz w roku, przeglądu, oceny i ewentualnej aktualizacji regulacji wewnętrznych (w tym zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych) oraz informuje Radę Nadzorczą o wynikach przeprowadzonej oceny i realizacji zasad zarządzania ryzykiem płynności. Zarząd podejmuje decyzje co do działań naprawczych, w szczególności w przypadku wystąpienia stanu wysokiego ryzyka utraty płynności Banku oraz przyjmuje plan finansowy, zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku dotyczącymi zasad planowania rocznego. W sytuacji wystąpienia potencjalnych problemów płynnościowych Bank Zarząd niezwłocznie informuje Radę Nadzorczą o poziomie płynności Banku, zagrożeniach i podejmowanych działaniach zaradczych oraz nadzoruje, dokonywany przynajmniej raz w roku, przegląd oraz test możliwości pozyskania finansowania, na podstawie którego dokonuje oceny możliwości pozyskania finansowania krótko, średnio i długoterminowego.

Do kompetencji Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP) należy ustalanie limitów wewnętrznych na ryzyko płynności, weryfikacja, nie rzadziej niż raz w roku, poziomu obowiązujących limitów wewnętrznych na ryzyko płynności, formułowanie rekomendacji dotyczących działań mających na celu utrzymanie akceptowalnego poziomu ryzyka płynności w Banku oraz monitorowanie ryzyka płynności na podstawie otrzymanych raportów. KZAP również inicjuje działania mające na celu zabezpieczenie Banku przed ryzykiem płynności, w szczególności w celu realizacji przyjętej w Banku strategii zarządzania ryzykiem.

Za operacyjne zarządzanie płynnością krótkoterminową jest odpowiedzialne Biuro Skarbu, a za nadzór nad tym działaniem oraz za opracowanie narzędzi pomiaru ryzyka i kontrolę przestrzegania limitów odpowiedzialne jest Biuro Ryzyka.

37.1. Pomiar ryzyka płynności

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- Kontraktowa, urealniona i stress-testowa luka płynności,
- nadwyżka płynności i horyzont przeżycia,
- nadzorcze miary płynności:
  - M1 – luka płynności krótkoterminowej,
  - M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej,
  - M3 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi,
  - M4 – współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi,
- miara płynności krótkoterminowej:
  - LCR – wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca,
- miara stabilnego finansowania:
  - NSFR – wskaźnik stabilnego finansowania netto,
- koncentracja źródeł finansowania,
- testy warunków skrajnych (stress-testy płynności).

37.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka płynności

Poniżej prezentowane są zestawienia urealnionej luki płynności. W przedziałach do 12 miesięcy skumulowana urealniona luka płynności PKO Banku Hipotecznego wykazywała wartości dodatnie. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów powiększoną o szacowane wpływy z tytułu dostępnego limitu w rachunku bieżącym nad wymagalnymi zobowiązaniami w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2017								
Urealniona luka okresowa	766 044	(33 881)	(69 286)	269	37 408	(4 073 974)	(3 397 315)	5 954 163
Urealniona skumulowana luka okresowa	766 044	732 164	662 877	663 146	700 554	(3 373 420)	(6 770 735)	(816 572)
31.12.2016								
Urealniona luka okresowa	535 234	(115 135)	(32 488)	(12 778)	69 365	(4 778 710)	151 561	3 621 355
Urealniona skumulowana luka okresowa	535 234	420 099	387 611	374 833	444 198	(4 334 512)	(4 182 951)	(561 596)

W urealnionej luce płynności zobowiązania finansowe z odroczonej terminem płatności, wynikające z zawartych z PKO Bankiem Polskim SA umów nabycia wierzytelności (1.783.956 tys. PLN wg stanu na 30 czerwca 2017 roku oraz 3.038.039 tys. PLN wg stanu na 31 grudnia 2016 roku), traktowane są przez Bank jako pomostowe źródło finansowania, które docelowo zostanie zastąpione przez inne źródła finansowania, w szczególności przez wyemitowane w przyszłości listy zastawne. Ich kontraktowy termin wymagalności zaklasyfikowany do przedziałów do 12 miesięcy jest urealniany do przedziału 12-24 miesięcy, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami zarządzania ryzykiem płynności.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2017	31.12.2016
Nadwyżka płynności* w horyzoncie do 1 miesiąca	812 531	415 573

*Nadwyżka płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stają się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Dodatnia nadwyżka płynności w okresie do 1 miesiąca świadczy o wystarczającym poziomie płynności krótkoterminowej.

W przedstawionym okresie Bank monitorował wszystkie normy płynności określone w uchwale KNF 386/2008 z 17 grudnia 2008 roku. Tabela poniżej prezentuje wartości norm płynnościowych oraz wartości średnie, minimalne i maksymalne w okresie objętym sprawozdaniem finansowym:

	wartość na koniec okresu	średnia w okresie	minimum w okresie	maksimum w okresie	nadzorczy poziom minimalny
30.06.2017					
M1	740 962	681 487	358 695	1 023 544	>0
M2	2,75	2,70	1,17	3,64	>1,0
M3	99,24	81,59	45,36	209,01	>1,0
M4	1,04	1,04	1,04	1,05	>1,0
31.12.2016					
M1	365 040	270 872	40 233	627 848	>0
M2	2,09	2,09	1,14	3,07	>1,0
M3	66,94	58,20	26,12	88,38	>1,0
M4	1,04	1,03	1,02	1,07	>1,0

Wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca (LCR) został przedstawiony w poniższej tabeli:

Nazwa miary	30.06.2017	31.12.2016
Wskaźnik pokrycia wypływów netto do 1 miesiąca (LCR)	280%	384%
Limit nadzorczy wskaźnika LCR	80%	70%

W badanym okresie Bank nie przekroczył żadnej z norm płynności.

37.3. Analiza sprawozdania z sytuacji finansowej Banku z wyłączeniem pochodnych instrumentów finansowych według terminów zapadalności/wymagalności

Poniższa tabela zawiera aktywa i zobowiązania Banku przyporządkowane do odpowiadających im terminów rezydualnych wyznaczonych przez wymagalność/zapadalność przepływów pieniężnych. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP z dnia sprawozdawczego.

Aktywa i zobowiązania według umownych terminów zapadalności/wymagalności:

	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Razem
30.06.2017						
Aktywa						
środki w Banku Centralnym	22	-	-	-	-	22
należności od banków	7 596	-	-	-	-	7 596
należności od klientów	35 619	70 562	337 649	1 964 652	9 130 097	11 538 579
papiery wartościowe	-	-	100 945	454 360	7 821	563 126
pozostałe aktywa	19 542	-	-	-	5 494	25 036
Aktywa razem	62 779	70 562	438 594	2 419 012	9 143 412	12 134 359
Zobowiązania						
zobowiązania wobec banków	-	-	1 886 564	1 144 809	-	3 031 373
zobowiązania wobec klientów	1 773	-	-	-	-	1 773
zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych	-	-	-	3 899 683	2 217 134	6 116 818
zobowiązania z tytułu emisji obligacji	548 584	650 177	713 745	-	-	1 912 507
kapitały	-	-	-	-	948 467	948 467
pozostałe zobowiązania	19 986	-	-	-	-	19 986
Zobowiązania i kapitał własny razem	570 343	650 177	2 600 309	5 044 493	3 165 601	12 030 923

	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Razem
31.12.2016						
Aktywa						
środki w Banku Centralnym	16 033	-	-	-	-	16 033
należności od banków	12 994	-	-	-	-	12 994
należności od klientów	25 213	53 398	243 311	1 431 341	6 494 637	8 247 900
papiery wartościowe	79 987	-	-	195 315	7 704	283 006
pozostałe aktywa	14 380	-	-	2 440	5 892	22 712
Aktywa razem	148 607	53 398	243 311	1 629 096	6 508 233	8 582 645
Zobowiązania						
zobowiązania wobec banków	-	1 038 948	1 999 091	393 793	-	3 431 832
zobowiązania wobec klientów	1 549	-	-	-	-	1 549
zobowiązania z tytułu emisji listów zastawnych	-	-	-	1 030 566	2 201 551	3 232 117
zobowiązania z tytułu emisji obligacji	183 326	734 801	233 089	-	-	1 151 216
kapitały	-	-	-	-	781 290	781 290
pozostałe zobowiązania	12 336	-	-	-	-	12 336
Zobowiązania i kapitał własny razem	197 211	1 773 749	2 232 180	1 424 359	2 982 841	8 610 340

37.4. Przepływy kontraktowe środków pieniężnych z transakcji na pochodnych instrumentach finansowych według terminów zapadalności/wymagalności

Na datę sporządzenia sprawozdania finansowego Bank był stroną transakcji pochodnych swap na stopę procentową (IRS) rozliczanych w kwotach netto.

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Bank na bazie brutto należą:

- transakcje FX-Forward walutowy,
- transakcje Cross Currency IRS (CIRS).

Poniższa tabela przedstawia analizę wymagalności kontraktowej, prezentującą pozostałe umowne terminy wymagalności w podziale na poszczególne kategorie pochodnych instrumentów finansowych (wpływy i wypływy), dla których wycena na dzień sprawozdawczy była ujemna (zobowiązanie) na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku.

30.06.2017	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe						
wpływ, w tym z tytułu:	12 910	13 132	80 371	2 700 855	2 308 299	5 115 566
-zabezpieczających instrumentów pochodnych	12 910	13 132	80 371	2 700 855	2 308 299	5 115 566
wpływ, w tym z tytułu:	-	-	15 556	2 183 832	2 233 853	4 433 242
-zabezpieczających instrumentów pochodnych	-	-	15 556	2 183 832	2 233 853	4 433 242

31.12.2016	do 1 miesiąca włącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa
Pochodne instrumenty finansowe						
wpływ, w tym z tytułu:	-	-	773	4 643	-	5 416
-zabezpieczających instrumentów pochodnych	-	-	773	4 643	-	5 416
wpływ, w tym z tytułu:	-	-	765	4 869	-	5 634
-zabezpieczających instrumentów pochodnych	-	-	765	4 869	-	5 634

Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone według średniego kursu NBP odpowiednio z 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku. Kwoty ujawnione obejmują niezdykontowane przyszłe przepływy zarówno z tytułu nominału jak i odsetek (jeśli dotyczy).

37.5. Koncentracja źródeł finansowania

W ramach ryzyka płynności Bank rozpoznaje ryzyko koncentracji źródeł finansowania, polegające na sytuacji w której struktura finansowania staje się podatna na pojedyncze zdarzenie lub jeden czynnik, taki jak znaczne i nagłe wycofanie środków finansowych lub niewystarczający dostęp do nowych środków finansowania.

Model biznesowy Banku zakłada, że ryzyko koncentracji źródeł finansowania w Banku wynika z:

- wysokiego udziału listów zastawnych w strukturze finansowania. Listy zastawne są stabilnym źródłem finansowania, ale balonowy charakter wykupu sprawia, że w większości przypadków w chwili wykupu powstaje potrzeba zastąpienia tego finansowania kolejnymi emisjami lub alternatywnym źródłem finansowania,
- finansowania pozyskanego od podmiotu dominującego,
- emisji krótkoterminowych obligacji własnych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę źródeł finansowania Banku:

	30.06.2017	31.12.2016
Kapitały własne	7,9%	9,1%
Środki od podmiotu dominującego	24,4%	39,9%
Emisje listów zastawnych	50,9%	37,6%
Emisje obligacji	15,9%	13,4%
Pozostałe	0,8%	-
Razem	100,00%	100,00%

Udział finansowania pozyskanego od podmiotu dominującego wyniósł 24,4% na 30 czerwca 2017 roku oraz 39,9% na 31 grudnia 2016 roku i był znaczący. Taki poziom wskaźnika jest zgodny z planem finansowym oraz obecnym etapem rozwoju działalności Banku. Oczekuje się stopniowego zmniejszenia udziału finansowania od podmiotu dominującego, na rzecz finansowania zewnętrznego, w szczególności związanego z kolejnymi emisjami listów zastawnych oraz obligacji własnych.

W celu ograniczenia ryzyka koncentracji źródeł finansowania w Banku wdrożony został system wewnętrznych limitów, zarówno w horyzoncie krótkoterminowym (30-dniowym), jak i dłuższym, obejmujący emisje dokonane przez Bank. W analizowanym okresie żaden z tych limitów nie został przekroczony.

Ryzyko koncentracji źródeł finansowania ocenia się jako akceptowalne.

37.6. Testy warunków skrajnych (stress-testy płynności)

Testy warunków skrajnych (stress-testy płynności) przedstawiają wpływ wystąpienia skrajnych warunków rynkowych na poziom płynności Banku. Analizy szokowe przeprowadzane są w oparciu o scenariusze hipotetycznych zmian następujących czynników:

- szokowych zmian parametrów rynkowych na rynkach finansowych,
- wpływu skrajnych zmian czynników rynkowych oraz spadków cen na rynku nieruchomości na oczekiwane straty na portfelu kredytów mieszkaniowych,
- wykupu listów zastawnych, wynikającego z przekroczenia norm ustawowych,
- braku możliwości pozyskania nowych lub zrolowania zapadających emisji obligacji niezabezpieczonych,
- braku możliwości pozyskania nowych lub zrolowania zapadających emisji listów zastawnych,
- konieczności podejmowania działań w celu obronnych nadzorczych miar płynności
- spadku ratingów emisji,
- zmian kluczowych parametrów wpływających na poziom płynności wyznaczany na podstawie projekcji bilansu Banku.

Wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są, w szczególności w:

- monitorowaniu ekspozycji Banku na ryzyko płynności w warunkach skrajnych,
- procesie ustalania limitów wewnętrznych nałożonych na miary ryzyka płynności,
- kontrolowaniu utrzymania płynności, w każdym dniu w trakcie okresu do 30 dni,
- procesie planowania bilansu Banku,
- procesie określania symptomów powodujących powstanie płynnościowych planów awaryjnych Banku,

i prezentowane są na posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Testy warunków skrajnych przeprowadzone w oparciu o dane finansowe Banku na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku nie wykazały istotnego zagrożenia dla ciągłości i bezpieczeństwa działalności Banku. Testy wykazują wysoką odporność Banku na niekorzystną zmianę warunków rynkowych oraz potwierdzają zdolność Banku do przetrwania sytuacji kryzysowej. Pozytywne wyniki testów są efektem m.in. odpowiednio zbilansowanej struktury finansowania, odległości i właściwie skoncentrowanych terminów zapadalności zobowiązań długoterminowych oraz odpowiedniego poziomu posiadanych aktywów płynnych.

37.7. Raportowanie ryzyka płynności

W Banku opracowywane są raporty dotyczące ryzyka płynności w trybie dziennym, tygodniowym, miesięcznym oraz kwartalnym. Raporty zawierające informacje o ekspozycji na ryzyko płynności oraz informacje na temat wykorzystania limitów na to ryzyko przedstawiane są właściwym jednostkom i organom, w tym Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami w trybie miesięcznym oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej w trybie kwartalnym.

37.8. Działania zarządcze dotyczące ryzyka płynności

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w PKO Banku Hipotecznym są:

- procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności, w tym w szczególności plany awaryjne,
- limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności (krótko-, średnio- i długoterminowe),
- transakcje depozytowe, lokacyjne, pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne, oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Bank zwraca szczególną uwagę na dopasowanie terminów przepływów w momentach zapadalności znacznych wartościowo zobowiązań (wykup listów zastawnych).

38. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, a nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka biznesowego.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zwiększenie bezpieczeństwa prowadzonej przez Bank działalności operacyjnej przez udoskonalanie efektywnych, dostosowanych do profilu i skali działalności mechanizmów identyfikacji, oceny i pomiaru, ograniczania oraz monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym realizowany jest na poziomie całego Banku oraz na poziomach poszczególnych obszarów systemowego zarządzania ryzykiem operacyjnym. Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu rozwiązań służących sprawowaniu przez Bank kontroli nad poziomem ryzyka operacyjnego umożliwiającym realizację celów Banku. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdego pracownika Banku w zakresie swoich zadań i obowiązków.

Dla potrzeb związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym Bank gromadzi dane o zdarzeniach operacyjnych, o czynnikach otoczenia biznesowego, wyniki samooceny ryzyka operacyjnego, dane dotyczące wartości kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI) oraz dane pochodzące z systemu kontroli wewnętrznej.

Biorąc pod uwagę skalę outsourcingu i potencjalny jego wpływ na profil ryzyka operacyjnego, Bank wdrożył właściwy proces zarządzania ryzykiem związanym z powierzaniem czynności podmiotom zewnętrznym, m.in. w zakresie obsługi sprzedażowej, posprzedażowej, IT. Zarządzanie tym ryzykiem jest realizowane w różnych jednostkach organizacyjnych Banku obejmuje szereg komponentów takich jak wprowadzenie procedury powierzania wykonywania czynności na rzecz Banku, analizę i ocenę ryzyka związanego z powierzeniem podmiotom zewnętrznym wykonywania czynności na rzecz Banku, ocenę wiarygodności i sytuacji finansowej dostawcy usług, zapewnienie planów awaryjnych Banku jak i dostawcy (zwłaszcza w obszarze IT), właściwe zabezpieczenie interesów Banku w umowie o powierzenie czynności, wymóg posiadania odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej przez insourcera, monitorowanie poprawnego wykonywania umów oraz sytuacji insourcerów łącznie z ich okresową weryfikacją, rejestracją incydentów i strat związanych z realizacją usług przez insourcerów.

38.1. Pomiar ryzyka operacyjnego

Pomiar ryzyka operacyjnego w Banku ma na celu określenie skali zagrożeń związanych z występowaniem ryzyka operacyjnego przy wykorzystaniu ustalonych miar ryzyka. Pomiar ryzyka operacyjnego obejmuje:

- obliczanie kluczowych wskaźników ryzyka operacyjnego (KRI),
- obliczanie wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z podejściem BIA (wymóg BIA),
- testy warunków skrajnych,
- wyliczanie kapitału wewnętrznego.

Samoocena ryzyka operacyjnego obejmuje identyfikację i ocenę ryzyka operacyjnego dla produktów, procesów i aplikacji Banku. Samoocena ryzyka operacyjnego dokonuje się co najmniej raz w roku oraz przed wprowadzeniem w życie nowych lub zmienionych produktów, procesów i aplikacji wykorzystywanych w Banku, z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników inspekcji, postępowań oraz kontroli wewnętrznej,
- KRI.

38.2. Prognozowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego

Monitorowanie ryzyka operacyjnego ma na celu kontrolę ryzyka operacyjnego oraz diagnozowanie obszarów wymagających działań zarządczych.

Bank regularnie monitoruje w szczególności:

- stopień wykorzystania strategicznych limitów tolerancji oraz limitów strat na ryzyko operacyjne,
- skuteczność i terminowość podejmowanych działań w ramach redukcji lub transferu ryzyka operacyjnego,
- wartości KRI,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- wyniki testów warunków skrajnych,
- zdarzenia operacyjne i ich skutki.

38.3. Raportowanie ryzyka operacyjnego

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzi się na potrzeby:

- wewnętrzne Banku, w szczególności: Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- instytucji nadzorczych,
- akcjonariuszy i rynku finansowego.

Raportowanie na potrzeby wewnętrzne Banku informacji dotyczących ryzyka operacyjnego prowadzone jest w cyklach kwartalnych. Raporty kwartalne zawierają w szczególności informacje na temat:

- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń dla produktów, procesów i aplikacji Banku,
- poziomu ryzyka operacyjnego oraz stosowanych instrumentów zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- działań podjętych celem ograniczenia ryzyka operacyjnego oraz oceny skuteczności podejmowanych działań w celu obniżenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- rekomendacji, decyzji i zaleceń Zarządu.

Raporty kwartalne uwzględniają również informacje na temat ryzyka operacyjnego zidentyfikowanego w ramach czynności zleczanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym, w tym w szczególności do PKO Banku Polskiego SA.

38.4. Działania zarządcze dotyczące ryzyka operacyjnego

Działania zarządcze podejmowane są w przypadku gdy poziom ryzyka operacyjnego dla samooceny ryzyka, KRI lub skorygowany poziom ryzyka operacyjnego w Banku, osiągnął stan podwyższony lub wysoki.

W przypadku, gdy poziom ryzyka osiągnął stan podwyższony lub wysoki, Bank stosuje następujące podejścia:

- redukcja ryzyka – łagodzenie wpływu czynników ryzyka lub skutków jego materializacji,
- transfer ryzyka – przeniesienie odpowiedzialności za pokrycie ewentualnych strat na podmiot zewnętrzny,
- unikanie ryzyka – rezygnacja z działalności generującej ryzyko lub wyeliminowanie prawdopodobieństwa wystąpienia czynnika ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega systemowi kontroli wewnętrznej obejmującemu:

- przegląd strategii i procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- audyt wewnętrzny.

38.5. Poniesione straty operacyjne

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym w Banku zostały ujawnione zdarzenia z tytułu ryzyka operacyjnego, które obejmowały straty operacyjne na łączną kwotę netto 116 tys. PLN, co stanowi 0,01% funduszy własnych.

W celu ograniczenia strat z tytułu ryzyka operacyjnego w Banku podejmowane są działania zarządcze zarówno mające charakter doraźny, jak i systemowy. Działania doraźne obejmują bezpośrednie reagowanie na zidentyfikowane ryzyka, niwelowanie nieprawidłowości o charakterze odwracalnym oraz odzyskiwanie utraconych środków.

39. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

W PKO Banku Hipotecznym SA ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

39.1. Cel zarządzania ryzykiem braku zgodności

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest:

- utrwalanie wśród klientów, pracowników, partnerów biznesowych i innych uczestników rynku, wizerunku Banku jako instytucji działającej zgodnie z prawem i przyjętymi standardami rynkowymi, godnej zaufania, rzetelnej i uczciwej,
- przeciwdziałanie występowaniu po stronie Banku strat finansowych lub sankcji prawnych oraz przypadków utraty reputacji, które mogą być konsekwencją naruszenia przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów rynkowych.

39.2. Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności

Identyfikacja i ocena zarządzania ryzykiem braku zgodności przeprowadzana jest zgodnie ze stosowaną w ramach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego metodyką identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności.

Identyfikacja ryzyka braku zgodności następuje przez określenie źródeł i czynników powstawania ryzyka braku zgodności oraz analizę ewentualnych związków pomiędzy tym ryzykiem a ryzykiem operacyjnym. Identyfikacja ryzyka braku zgodności w Banku odnosi się do: istniejących lub projektowanych produktów, procesów i regulacji wewnętrznych,

Ocena ryzyka braku zgodności w procesach wewnętrznych dokonywana jest cyklicznie przez tzw. właścicieli procesów, we współpracy z Zespołem ds. Zgodności i obejmuje w szczególności:

- 1) oszacowanie potencjalnej dotkliwości skutków wystąpienia przypadków braku zgodności w postaci:
  - strat finansowych w szczególności kar administracyjnych lub odszkodowań,
  - utraty reputacji.
- 2) przeprowadzenie pogłębionej oceny zgodności przebiegu procesu z przepisami prawa, przy wykorzystaniu informacji na temat ustaleń z kontroli zewnętrznych i audytów wewnętrznych, sformułowanych zaleceniach pokontrolnych i stopniu ich realizacji.

39.3. Kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności

W ramach kontroli ryzyka braku zgodności, Bank zabezpiecza się przed ryzykiem lub je ogranicza, wprowadzając mechanizmy kontroli ryzyka braku zgodności oraz zapewniając ich przestrzeganie.

Monitorowaniem ryzyka braku zgodności obejmuje się:

- 1) wyniki identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- 2) przypadki braku zgodności - przyczyny ich wystąpienia i wywołane skutki,
- 3) działania podejmowane przez Bank w ramach:
  - zarządzania ryzykiem braku zgodności,
  - realizacji zaleceń po audytach wewnętrznych oraz kontrolach zewnętrznych,
  - dostosowania do nowych przepisów prawa i przyjętych przez Bank standardów rynkowych,
  - realizacji rekomendacji Zespołu ds. Zgodności,
- 4) wyniki niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w Banku,
- 5) skuteczność funkcjonowania mechanizmów kontroli związanych z ograniczaniem ryzyka braku zgodności,
- 6) wybrane obszary związane ze specyfiką działalności banku hipotecznego podlegające cyklicznym testom zgodności przeprowadzanym przez Zespół ds. Zgodności.

39.4. Raportowanie ryzyka braku zgodności

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka braku zgodności odbywa się w cyklach kwartalnych. Odbiorcami raportów są: Zarząd, Rada Nadzorcza oraz Komitet Audytu i Finansów Rady Nadzorczej. Raporty zawierają między innymi informacje na temat:

- 1) wyników identyfikacji i oceny ryzyka braku zgodności,
- 2) przypadków materializacji ryzyka braku zgodności w Banku i sektorze finansowym,
- 3) najważniejszych zmian otoczenia regulacyjnego oraz uwarunkowań wynikających z aktywności zewnętrznych organów nadzoru i kontroli,
- 4) wyników kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Banku,
- 5) najważniejszych działań podejmowanych w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz realizacji zaleceń po kontrolach zewnętrznych.

W Banku przyjęta została zerowa tolerancja na ryzyko braku zgodności co oznacza, iż Bank koncentruje swoje działania na zapobieganiu przypadkom materializacji tego ryzyka.

40. System kontroli wewnętrznej

Celem systemu kontroli wewnętrznej w Banku jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
- 2) wiarygodności i prawidłowości sprawozdawczości finansowej, procedur administracyjnych i księgowych oraz rzetelnego raportowania wewnętrznego i zewnętrznego,
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
- 4) zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi oraz z uwzględnieniem rekomendacji nadzorczych.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- 1) funkcję kontroli,
- 2) komórkę ds. zgodności,
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego.

W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, podejmowane są niezbędne działania usprawniające i naprawcze, w tym dyscyplinujące mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

W związku z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Bank wprowadził niezbędne zmiany w systemie kontroli wewnętrznej, w szczególności mające na celu wdrożenie matrycy funkcji kontroli uwzględniającej mechanizmy kontrolne w procesach istotnych oraz określającej odpowiedzialność za niezależne monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Bank prowadzi również prace nad wdrożeniem znowelizowanej Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach.

41. Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa to proces mający na celu zapewnienie, iż poziom ryzyka, które Bank podejmuje w związku z rozwojem działalności biznesowej, może zostać pokryty posiadanym kapitałem, biorąc pod uwagę określony poziom tolerancji na ryzyko oraz horyzont czasowy. Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje w szczególności przestrzeganie obowiązujących regulacji organów nadzoru, a także określonego w Banku poziomu tolerancji na ryzyko oraz proces planowania kapitałowego, w tym politykę pozyskiwania źródeł kapitału.

Podstawę prawną procesu oceny adekwatności kapitałowej na 30 czerwca 2017 roku stanowią:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwane dalej „Rozporządzenie CRR”),
- Ustawa z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe,
- Ustawa z 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (zwane dalej „Ustawą Makroostrożnościową”),

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.

Proces adekwatności kapitałowej jest opisany w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi zmieniającej Dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (dalej zwana „Dyrektywą CRD”). Dyrektywa CRD została zaimplementowana do prawa krajowego w trybie aktualizacji Prawa bankowego.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest utrzymywanie, w sposób ciągły, funduszy własnych na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku, z uwzględnieniem wymogów nadzorczych.

Na proces zarządzania adekwatnością kapitałową w Banku składa się proces szacowania kapitału wewnętrznego oraz proces zarządzania kapitałowego, które obejmują w szczególności:

- identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka, w tym kryteria uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne,
- wyznaczenie kapitału wewnętrznego na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka, w tym łącznego kapitału wewnętrznego,
- mechanizmy kontroli ryzyka w obszarze szacowania kapitału wewnętrznego i utrzymywania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny Banku,
- testy warunków skrajnych w procesie szacowania kapitału wewnętrznego
- określanie długoterminowych celów kapitałowych oraz monitorowanie ich realizacji,
- tworzenie planów kapitałowych i określanie preferowanej struktury kapitału,
- organizację procesu pozyskiwania kapitału, w tym opracowanie kapitałowych działań awaryjnych,
- określenie polityki dywidendy oraz ocenę rentowności kapitału.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym poziom adekwatności kapitałowej Banku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych, a łączny współczynnik kapitałowy Banku wg stanu na 30 czerwca 2017 roku wyniósł 16,7%, natomiast na 31 grudnia 2016 roku 17,1%.

41.1. Fundusze własne dla potrzeb adekwatności kapitałowej

Fundusze własne Banku na potrzeby adekwatności kapitałowej, zostały wyznaczone zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz postanowieniami Rozporządzenia CRR wraz z aktami wykonawczymi.

Fundusze własne Banku składają się wyłącznie z funduszy podstawowych Tier I (CET 1). Przy wyznaczeniu funduszy własnych Bank korzysta z przepisów przejściowych dla uwzględnienia innych skumulowanych całkowitych dochodów w zakresie niezrealizowanych zysków i strat na instrumentach zaliczonych do portfela dostępnego do sprzedaży.

Poniższa tabela przedstawia strukturę funduszy własnych Banku:

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	30.06.2017	31.12.2016
Fundusze podstawowe Tier 1 (CET1)	944 303	780 265
fundusze zasadnicze, w tym:	950 731	799 754
kapitał zakładowy	950 000	800 000
inne skumulowane całkowite dochody, z wyłączeniem zysków i strat dotyczących zabezpieczenia przepływów pieniężnych	731	(246)
korekta okresu przejściowego	(184)	(1)
zyski/(straty) zatrzymane	(750)	(13 973)
straty za bieżący rok obrotowy		-
wartości niematerialne i prawne	(4 901)	(5 312)
dodatkowe korekty wartości aktywów wyceniane według wartości godziwej	(593)	(203)
Fundusze uzupełniające Tier 2	-	-
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	944 303	780 265

41.2. Bufory kapitałowe

Przepisy Dyrektywy CRD, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawa krajowego poprzez przyjęcie Ustawy Makroostrożnościowej oraz aktualizację ustawy Prawo bankowe. W Ustawie Makroostrożnościowej określone zostały bufory kapitałowe, które obowiązują Banki od stycznia 2016 roku.

Począwszy od 1 stycznia 2016 roku Bank był zobowiązany do utrzymywania dodatkowego buforu kapitałowego na poziomie 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. Bufor zabezpieczający obowiązuje wszystkie banki i co roku sukcesywnie będzie zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (w 2019 roku).

41.3. Dźwignia finansowa

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej definiowane jest jako ryzyko wynikające z podatności na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plany biznesowe, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.

Dźwignia finansowa definiowana jest jako względna – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Bank kalkuluje poziom dźwigni finansowej zgodnie z Rozporządzeniem CRR (zmienionym Rozporządzeniem 2015/62 UE¹).

Poziom wskaźnika dźwigni finansowej podlega monitorowaniu w cyklach miesięcznych, przy czym Bank za bezpieczny i nie wymagający podejmowania dodatkowych działań uznaje poziom wskaźnika powyżej 5%.

Poziom wskaźnika wyniósł odpowiednio:

Dźwignia finansowa	30.06.2017	31.12.2016
Współczynnik dźwigni finansowej (LR)	7,6%	8,8%

Współczynnik dźwigni finansowej kształtował się na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku powyżej rekomendowanego dla banków przez Komitet Bazylejski poziomu 3%.

41.4. Wymogi w zakresie funduszy własnych (Filar I)

41.4.1. Informacje ogólne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank wylicza wymogi w zakresie funduszy własnych dla następujących rodzajów ryzyka:

- 1) z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową,
- 2) z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA) – metodą standardową,
- 3) z tytułu ryzyka rozliczenia i dostawy – metodą standardową,
- 4) z tytułu ryzyka operacyjnego – metoda wskaźnika bazowego (BIA),
- 5) z tytułu ryzyka rynkowego (tylko walutowe) – metodami podstawowymi.

Na 30 czerwca 2017 oraz 31 grudnia 2016 roku wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu rodzajów ryzyka określonych w punktach 2, 3 oraz 5 były zerowe, zatem na łączny wymóg w zakresie funduszy własnych składały się wymogi z tytułu ryzyka kredytowego oraz operacyjnego, zgodnie z poniższą tabelą:

Wymogi w zakresie funduszy własnych	30.06.2017	31.12.2016
Ryzyko kredytowe	438 566	359 120
Ryzyko operacyjne	15 062	4 950
łączny wymóg w zakresie funduszy własnych	453 627	364 070
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET1)	16,7%	17,1%
Współczynnik kapitału Tier 1 (T1)	16,7%	17,1%
łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	16,7%	17,1%

Poniższe tabele prezentują wartości ekspozycji, aktywa ważone ryzykiem (*Risk weighted assets, RWA*) oraz wymogi w zakresie funduszy własnych, w podziale na poszczególne klasy ekspozycji:

30.06.2017	Ekspozycja brutto	Wartość ekspozycji ¹⁾	Aktywa ważone ryzykiem (RWA)	Wymóg w zakresie funduszy własnych
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	563 148	563 148	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	286 477	286 477	-	-
Ekspozycje detaliczne ²⁾	3 572 946	3 232 322	2 424 242	193 939
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	8 713 717	8 680 091	3 038 032	243 043
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	754	742	778	62
Inne pozycje	19 020	19 020	19 020	1 522
Razem	13 156 062	12 781 800	5 482 072	438 566

31.12.2016	Ekspozycja brutto	Wartość ekspozycji ¹⁾	Aktywa ważone ryzykiem (RWA)	Wymóg w zakresie funduszy własnych
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	301 479	301 479	6 099	488
Ekspozycje wobec instytucji	208 098	208 098	-	-
Ekspozycje detaliczne ²⁾	3 966 230	3 686 806	2 765 104	221 208
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 895 222	4 868 628	1 704 020	136 322
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	-	-	-	-
Inne pozycje	13 774	13 774	13 774	1 102
Razem	9 384 803	9 078 785	4 488 997	359 120

¹⁾ Wartość ekspozycji bilansowych i ekwiwalentu bilansowego zobowiązań i transakcji pozabilansowych, po uwzględnieniu korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego oraz CCF (Credit Conversion Factor - współczynnik konwersji kredytowej).

²⁾ Wynikają z części ekspozycji, która nie jest w pełni i całkowicie zabezpieczona tzn. takiej która przekracza 80% BHWN lub jest w okresie przejściowym tj. do czasu ustanowienia zabezpieczenia.

41.4.2. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego

W zakresie korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, Bank wykorzystuje odpis z tytułu utraty wartości aktywów, który został uwzględniony w funduszach Tier I Banku, zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz przepisami wykonawczymi do Rozporządzenia.

¹ Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/62 z dnia 10 października 2014 roku zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni.

Stosowane przez Bank podejście do identyfikacji ekspozycji zagrożonych utratą wartości oraz metody szacowania utraty wartości i rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe opisane zostały w Notach 34.2 „Utrata wartości ekspozycji kredytowych” oraz 34.3 „Metody oszacowania utraty wartości”.

41.4.3. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego

Bank wykorzystuje zabezpieczenie hipoteczne dla celów klasyfikacji ekspozycji do klas ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomości i stosowania preferencyjnej wagi ryzyka. Szczegółowe informacje dotyczą głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank oraz sposobu ustalania bankowo – hipotecznej wartości nieruchomości, opisane zostały w Nocie 34.5.5. „Zabezpieczenia”.

41.5. Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

PKO Bank Hipoteczny SA cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku.

Bank dokonuje odrębnego szacowania kapitału wewnętrznego na następujące rodzaje ryzyka uznane za istotne:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego.

Materializacja ryzyka zmian makroekonomicznych, ryzyka kapitałowego, ryzyka modeli oraz ryzyka braku zgodności znajduje odzwierciedlenie w oszacowaniach kapitału wewnętrznego na pokrycie rodzajów ryzyka: kredytowego, operacyjnego, płynności i biznesowego.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych Banku. Łączny kapitał wewnętrzny stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych dla Banku rodzajów ryzyka. Bank przyjmuje ostrożne podejście do agregacji ryzyka i nie wykorzystuje efektu dywersyfikacji.

Na 30 czerwca 2017 roku oraz 31 grudnia 2016 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Banku utrzymywała się powyżej limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Banku.

W celu oszacowania kwoty kapitału niezbędnej do prowadzenia bezpiecznej działalności w warunkach dekonjunkury, w Banku przeprowadzane są testy warunków skrajnych.

41.6. Ujawnienia (Filar III)

Bank ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące w szczególności zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej zgodnie z:

- Rozporządzeniem CRR, wraz z aktami wykonawczymi do tego Rozporządzenia,
- Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe,
- Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rekomendacją M dotyczącą zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach, która została wydana przez Komisję Nadzoru Finansowego,
- Rekomendacją P dotyczącą zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków, która została wydana przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawiera dokument Polityka informacyjna PKO Banku Hipotecznego w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu, udostępniony na stronie internetowej Banku (www.pkobh.pl).

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

42. Zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

W okresie od 1 lipca 2017 roku do dnia zaakceptowania przez Zarząd sprawozdania finansowego do publikacji PKO Bank Hipoteczny SA nabył w ramach podpisanej w dniu 17 listopada 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności portfele wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 967.593 tys. PLN.

Od 1 lipca 2017 roku do dnia zaakceptowania przez Zarząd sprawozdania finansowego do publikacji PKO Bank Hipoteczny SA przeprowadził 11 emisji obligacji o łącznej wartości 772.900 tys. PLN oraz jednocześnie dokonał wykupu 12 emisji o łącznej wartości 658.900 tys. PLN.

W dniu 28 czerwca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego PKO Banku Hipotecznego o kwotę 150.000.000 PLN, tj. do kwoty 1.100.000.000 PLN poprzez emisję 150.000.000 nowych akcji zwykłych imiennych serii F o wartości nominalnej 1 (jeden) złoty każda. Akcje zostały objęte i opłacone przez PKO Bank Polski SA. Do dnia zaakceptowania przez Zarząd sprawozdania finansowego do publikacji, podwyższenie kapitału nie zostało zarejestrowane w Rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

18.08.2017 r	Rafał Kozłowski	Prezes Zarządu	<i>/-/</i> ..... (podpis)
18.08.2017 r.	Jakub Niesłuchowski	Wiceprezes Zarządu	<i>/-/</i> ..... (podpis)
18.08.2017 r.	Marek Szcześniak	Wiceprezes Zarządu	<i>/-/</i> ..... (podpis)

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

18.08.2017 r.

Tomasz Rynkowski
Dyrektor, Główny Księgowy Banku

/-/
.....
(podpis)